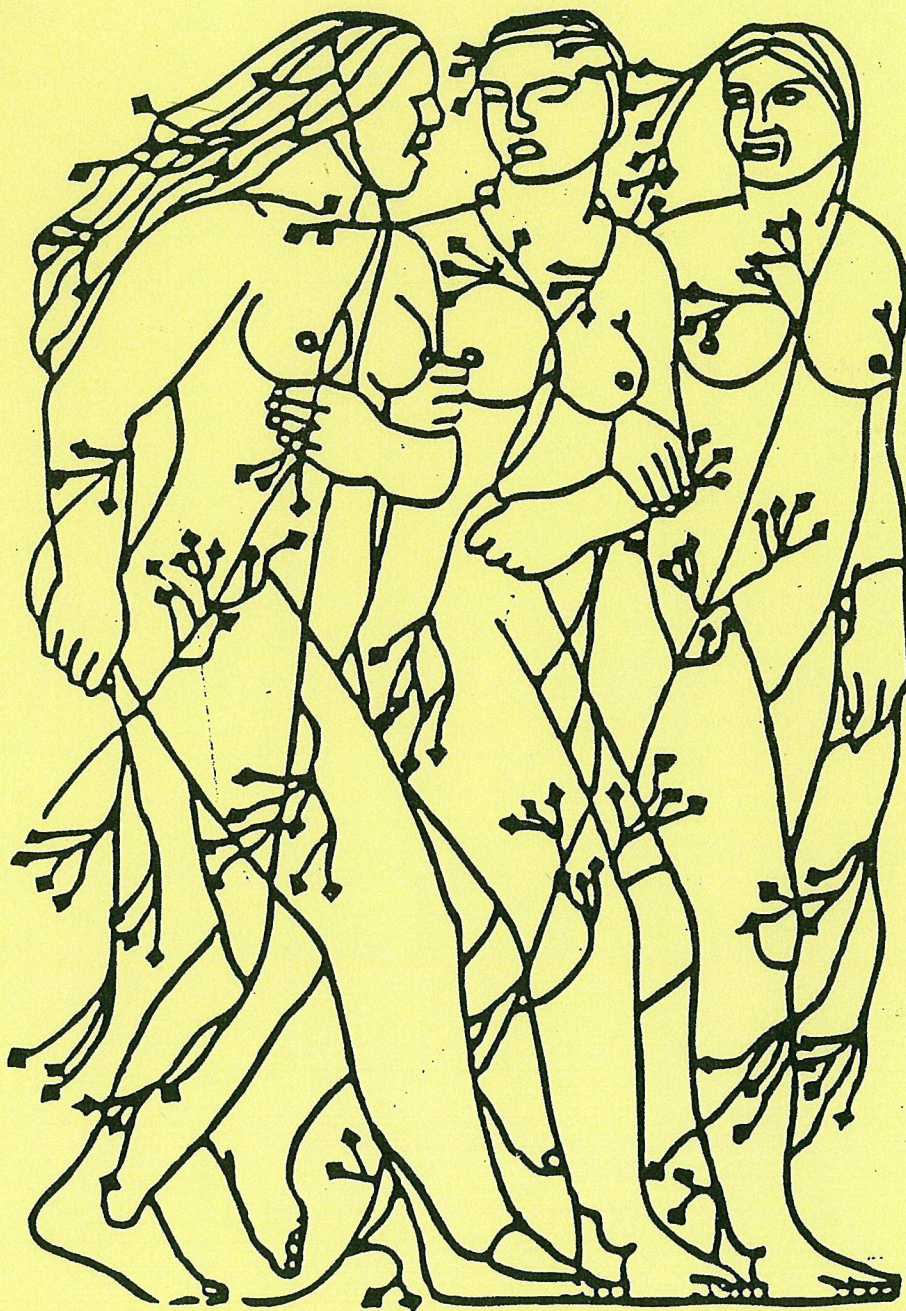

SMIH-Nytt

Nr. 1/1994, vol. 19

*Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag*

SMH 1994

STYRET

Elisabeth Husem, UPSYKIAT - leder
Psykiatrisk Institutt, Biblioteket, Postboks 85 Vinderen
0319 Oslo - tlf. 22 14 65 90, fax 22 49 58 61
Eldbjørg Nåheim Eien, DIKEMARK - nestleder
Dikemark Sykehus, Medisinsk bibliotek, 1385 Solberg
tlf. 66 90 85 88, fax 66 90 85 18
Marit Stavn, OSLOAKVP - kasserer
Oslo og Akershus vernepleierhøgskole, Biblioteket
P.b.372, 1301 Sandvika - tlf. 67 13 90 40, fax 67 13 93 46
Liv-Berit Henschien, RIKSHOSP - sekretær
Rikshospitalet, Medisinsk bibliotek og informasjonssenter,
0027 Oslo - tlf. 22 86 77 71, fax 22 36 47 75
Elisabeth Akre, ND/MED - styremedlem
Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek,
P.b. 23 Vinderen, 0319 Oslo
tlf. 22 45 16 38, fax 22 45 17 77
Tora Saue, HARSTADS - styremedlem
Harstad sykehus, Biblioteket, St.Olavsgt.70
9400 Harstad - tlf. 77 01 52 75, fax 77 01 51 27
Ann-Karin Normann, LHMR - varamedlem
Lillehammer fylkessykehus, Medisinsk bibliotek,
2600 Lillehammer - tlf. 61 27 20 92, fax 61 27 20 39
Kirsti Strengenhagen, NVH - varamedlem
Norges Veterinærhøgskole, Biblioteket, P.b. 8146 Dep.,
0033 Oslo - tlf. 22 96 45 55, fax 22 96 45 31
Grethe Waage, ULLEVÅL - varamedlem
Ullevål sykehus, Medisinsk bibliotek, 0407 Oslo
tlf. 22 11 94 95, fax 22 11 94 98

KURSKOMITEEN

Anne Marie Haraldstad, RIKSHOSP
Rikshospitalets, Medisinsk bibliotek og informasjonssenter
0027 Oslo - tlf. 22 86 77 69, fax 22 36 47 75
Gunvor Kallevik, SAKERS, Sentralsykehuset i Akershus,
Medisinsk bibliotek, 1474 Nordbyhagen,
tlf. 67 92 83 31, fax 67 92 83 35
Anne Cathrine Munthe, NVH, Norges veterinærhøgskole.
Biblioteket, P.b. 8146 Dep., 0033 Oslo
tlf. 22 96 45 55, fax 22 96 45 31

SMH-NYTT's REDAKSJON

Elisabeth Akre, ND/MED, Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk
bibliotek, P.b.23 Vinderen, 0319 Oslo,
tlf. 22 45 16 38, fax 22 45 17 77
Anne Lise Betzenderfer, UMED, Medisinsk fakultetsbibliotek,
P.b.1113 Blindern, 0317 Oslo, tlf. 22 85 10 33, fax 22 85 11 31
Anne Lise Lervik, NSYKEHUS, Norsk Institutt for sykehus-
forskning, Biblioteket, SINTEF/NIS, 7034 Trondheim,
tlf. 73 59 25 71, fax 73 59 63 61
Wenche Særterdal, UOD, Det odontologiske fakultetsbibliotek,
P.b.1109 Blindern, 0317 Oslo, tlf. 22 55 34 67, fax 22 55 36 51

INNHold

<i>Oslo '94</i>	2
<i>I bibliotekbaren</i>	6
<i>Julemøte</i>	8
<i>Årsmøte</i>	10
<i>Årsmelding</i>	12
<i>Debatt</i>	14
<i>Utdanning</i>	19
<i>Regionale</i>	
<i>høgskoler</i>	26
<i>Noter</i>	27
<i>Skrivestafetten</i>	28
<i>Fjernlån</i>	30

Leder

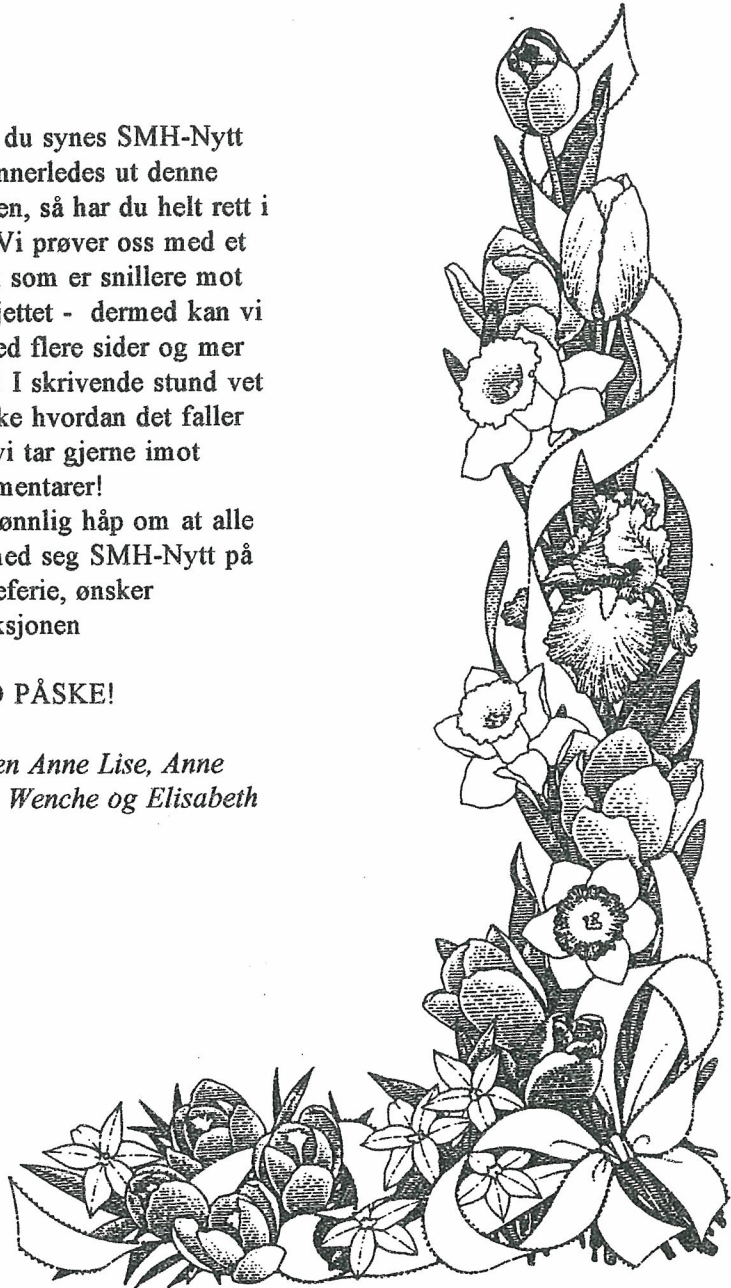
Denne gangen har redaksjonen ingen grunn til å sukke. I hvert fall ikke over mangel på stoff! Vi er overveldet over alle som har bidratt - med et smil - og i tide til å holde deadline! Tusen takk til alle dere - både SMH'ere og gjesteskribenter.. Antagelig kan ikke den finske redaksjonen av det fellesnordiske nummeret si det samme., siden vi ikke har sett noe til det ennå. Så - hvis dere synes det har drøyet siden siden sist, er det fordi det var satt av plass til det nordiske mellom våre hjemlige SMH-numre. Så nå har vi fått med årsmøtet 1994 , avslutningen av SBIH's videreutdanning i referansekunnskap - og litt av hvert annet. Vi starter også opp med vår annonserte spalte for småinnlegg - neste gang har kanskje du noe du har lyst til å luften her! Det som preger SMH mer enn noe annet i disse tider, er naturlig nok forberedelsene til EAHIL-konferansen i juni. Om forhandlingene ikke er så harde som i Bruxelles, er ikke innsatsviljen og forventningene mindre! Vi håper at riktig mange SMH'ere får sjansen til å delta! Se ellers Tove Gelleins innlegg på neste side.

Nr. 1/1994, vol. 19

Hvis du synes SMH-Nytt ser annerledes ut denne gangen, så har du helt rett i det! Vi prøver oss med et trykk som er snillere mot budsjettet - dermed kan vi få med flere sider og mer stoff! I skrivende stund vet vi ikke hvordan det faller ut - vi tar gjerne imot kommentarer! I et lønlig håp om at alle får med seg SMH-Nytt på påskeferie, ønsker redaksjonen

GOD PÅSKE!

Hilsen Anne Lise, Anne Lise, Wenche og Elisabeth

SMH's KURS- OG REISESTIPEND

Alle SMH- medlemmer kan søke om støtte til kurs/studiereiser

Søknad sendes: SMH v/ Elisabeth Husem,
Psykiatrisk Institutt, Biblioteket, Postboks 85
Vinderen, 0319 Oslo, fax 22 49 58 61

Den som tildeles stipend må være villig til å skrive referat fra kurs eller reise til SMH-Nytt.

SØKNADSRIST: 15. APRIL 1994

Oslo '94

**LOC oppfordrer:
Kjære SMH'er,**

**Nå trenger vi din hjelp og ditt engasjement ved:
"4TH EUROPEAN CONFERENCE OF MEDICAL AND
HEALTH LIBRARIES" i Oslo fra 28.juni til 2.juli 1994.**

I skrivende stund er den store norske OL-innsatsen og folkefesten på Lillehammer brakt vel i havn - ikke minst takket være et entusiastisk hjelpemannskap. Vi i den lokale organisasjonskomité for den 4. EAHIL - konferansen, er overbevist om at dette store evenementet vil bli like engasjerende og entusiastisk støttet av SMH'ere. Vi har allerede følt slik støtte fra dere alle sammen gjennom godkjenning av forslaget til SMH' årsmøte om at kontingenten i vår forening fordobles for 1994 slik at 1/2 kontigent brukes til å støtte konferansen økonomisk. Hjertelig tusen takk!!

Videre vil vi herved også få rette en takk til dere som under årsmøtet og under Tromsø-konferansen bidro til deltagere fra Øst-Europa gjennom kronerulling. Mange bibliotek og enkeltpersoner har gitt bidrag til konferansen både på denne og andre måter.

Støtte i vårt nærmiljø er av avgjørende betydning for at denne EAHIL-

konferansen skal bli vellykket.

Meld deg på som deltager!

Vi oppfordrer dere sterkt til å **delta på konferansen**. Den vil gi deg en enestående sjanse til å bygge et faglig og sosialt nettverk innenfor din profesjon. Konferansens program er ganske enestående: foredragene og diskusjonene berører oss alle og svært mange av dem vil være direkte "matnyttig" for deg i din hverdag. Konferansedeltagelse gir deg en fantastisk sjanse til ytterligere skoloring innenfor feltet medisinsk og helsefaglig biblioteksvirksomhet i dag. **Rektor Lucy Smith** vil åpne konferansen - vi har sikret oss foredragsholdere fra hele Europa. Kolleger fra Norge og resten av Europa, fra U.S.A. og Australia har allerede vist stor interesse for konferansen - her kan du møte dem og knytte kontakter!

Har du lyst til å være mer aktivt med?

VI TRENGER:

A.VERTER/VERTINER ved resepsjons- og

innsjekkingsskranken i Folkets Hus f.o.m. onsdag 29.juni:kl.08 t.o.m. lørdag 2.juli:ca kl.12. Kongressbyrået Noble Incentive vil ha hovedansvaret for arbeidet her, men det trenes helt sikkert ekstra-hjelp. Det vil selvsagt bli anledning til å delta på foredrag som du måtte finne interessante litt løping til og fra regner vi med. Sjekk med programmet hvilke tider/dager som måtte passe deg best.

B

ANSVARSHAVENDE i de enkelte foredragssaler/grupperom under konferansen i Folkets hus. Vi tror det er praktisk å ha en person tilstede under foredragene/møtene/diskusjonene som kan påta seg å utføre småtjenester som f.eks. kopiering, bistand ved bruk av audiovisuelle hjelpemidler o.s.v. **C.PAKKEMEDHJELPER.** Mandag 27.juni om ettermiddagen eller kvelden, skal det pakkes ned konferansemateriell til alle de påmeldte deltagere. Vi håper jo at minst 500 melder seg på

denne konferansen, så det vil bli et stort behov for hjelp til dette arbeidet. Du vil om du er interessert, få nærmere beskjed om hvor pakkearbeidet skal foregå og når vi regner med å kunne starte.

D . G U I D E / MEDHJELPER ved den store norske aftenen på Folkemuséet torsdag 30.juni fra ca kl.18. Hvis du har lyst til å være med her, vil vi sende deg en liten "Guide for Folkemuséet" som du kan studere for så å formidle vår kulturhistorie til gjestene i løpet av denne aften. Har du bunad er dette aftenen for å luften stasen. Det er selvsagt ingen betingelse for kunne påta seg jobben.

E . P R I V A T INNKVARTERING. For de av konferanse-

deltagerene som skulle ønske det av økonomiske eller andre årsaker, vil vi svært gjerne kunne stille en seng til rådighet mens konferansen pågår. Oppgi om du kan ta imot en mann eller kvinne og for hvilket tidsrom du kan ta imot en gjest. Litt enkel frokost bør gjesten få, synes vi.

KVALIFIKASJONER: Det kreves absolutt intet annet enn litt engelsk og service med et smil - noe nordmenn jo etter OL er blitt verdensberømte for!

Meld deg på - og gjør en innsats. Vi i organisasjonskomiteén er overbeviste om at du vil få tifold igjen og gleder oss til det videre arbeidet under konferansen sammen med deg. Send oss noen ord

eller ring oss, snarest mulig. Når du har bestemt deg for under hvilket punkt (A - E) du har lyst til å gjøre en innsats, kan du ta kontakt med enten: **Eldbjørg N. Eien, Dikemark sykehus, medisinsk bibliotek, 1385 SOLBERG. Telefon: 66 90 85 88 eller Telefax: 66 90 85 18** eller **Tove Gellein, Det norske radiumhospital, Medisinsk bibliotek, Montebello, 0310 OSLO. Telefon: 22 93 59 61 eller Telefax: 22 50 84 30.** Hjertlig velkomne skal dere være!

På vegne av den lokale organisasjonskomité for den 4. EAHIL konferansen:

Tove Gellein

OSLO 94 - LOKAL ORG.KOMITE

Elisabeth Husem, leder, UPSYKIAT
Elisabeth Buntz, RIKSHOSP
Eldbjørg Nåheim Eien, DIKEMARK
Tove Gellein, RADIUM
Turid Tharaldsen, FOLKHELS

OSLO 94 - NORDISK ORG.KOMITE

Agnes Hansen, Island
Elisabeth Kjellander, Sverige
Inger Vibeke Nielsen, Danmark
Liisa Salmi, Finland
Øystein Wendelbo, Norge

KRONERULLING - ØST-EUROPA/OSLO

Det er ikke for sent!

Vi oppfordrer ennå en gang medisinske og helsefaglige bibliotek/biblotekarere i Norge/Norden til å hjelpe sine kolleger i Øst-Europa til å kunne delta på Oslo-konferansen. Dette er kronerulling, og alle bidrag - store og små - er like velkomne!

Send ditt bidrag til postgiro nr. 0826 0182650 Oslo 94, Elisabeth Husem, Psykiatrisk Institutt, Postboks 85 Vinderen, 0319 Oslo.

HUSK å merke konvolutten med "Kronerulling"

Oslo '94

EAHIL Conference: Continuing education courses

Kurskomitéen tilbyr en rekke fine kurs som gjen-speiler temaene for konferansen. Vi regner med at det finnes noe her for en hver smak!

Vær rask ute når du skal melde deg på. Vi har kun plass til 25-30 deltakere på hvert kurs.

Dessverre har teksten til kurs K. falt ut i programmet. Den lyder slik:

K. Pricing and costing of library services

Many medical librarians are now required to know how much it costs to run

services, and to pass on these costs to individual or departmental library users. It is therefore that we understand the basic principles behind costing and pricing: the theory, the political background and the advantages of different price structures. This course is designed to give a sound background in the theory of costing and pricing, and is full of practical guidance and advice about how to make this "problem" work for the benefit of your library. Target audience:

library managers.

Course leaders: Tony McSeán, Librarian, The British Medical Association, and Derek Law, Director of Academic Services, King's College, London.

Frivillige hjelpere

Er det noen SMH-medlemmer som kunne tenke seg å hjelpe til med det praktiske under avviklingen av kursene?

Meld fra til Pat Flor, TELEMSP, tlf. 35 52 55 83.

Continuing Education Committee v/ Patricia Flor

Øst-Europa kommer nærmere

SMH har - som de fleste vet - lenge vært opptatt av å hjelpe kolleger i Øst-Europeiske land. Nå har Den norske Legeforenings Baltikum-gruppe kontaktet SMH med tanke på å få istand et samarbeid om hjelp til baltiske stater. I første omgang dekker Legeforeningen deltagelse for to baltiske bibliotekarer på EAHIL-konferansen i Oslo, og andre former for samarbeid om konkrete tiltak er også på tale. Også hjelpeorganisasjonen SOS Baltikum har kontaktet SMH og tilbudt sin hjelp til transport av bøker og tidsskrifter. Det blir spennende å se hva dette kan utvikle seg til!

Vi oppfordrer alle SMH-bibliotek: Kast ikke litteratur - selv om det er uaktuelt for oss, kan det være kjærkomment i baltiske helsefagsbibliotek!

Fourth European Conference of Medical and Health Libraries

Quatrième Conférence Européenne des Bibliothèques Médicales et de Santé

Programme

TUESDAY 28 JUNE	THURSDAY 30 JUNE	FRIDAY 1 JULY	SATURDAY 2 JULY
9.00-17.00 - 13.00-17.00 Continuing education courses 13.00 - 16.00 EAHIL Council Meeting	9.00-10.00 Opening Ceremony 10.00-10.30 Coffee 10.30-12.00 Plenary session: • Health information - New possibilities	9.00-10.30 Plenary session: • Looking forward to the future 10.30-11.00 Coffee	9.00-10.30 Parallel sessions: • Service development • Special needs and special users
WEDNESDAY 29 JUNE	8.30-17.00 Registration 9.30-14.30 Continuing education courses 9.30-14.30 Special group sessions: Veterinary libraries 15.00-17.00 EAHIL General Assembly 18.00-19.30 Welcoming reception Oslo City Hall	11.00-12.00 Plenary session: • Health informatics: education and practice 12.00-12.30 Attended poster session 12.30-13.30 Lunch	9.00-10.30 Special group sessions: • Information in the pharmaceutical industry • History of medicine and medical information • Nursing and allied health libraries • Psychiatric libraries
9.30-14.30 Continuing education courses 9.30-14.30 Special group sessions: Veterinary libraries 15.00-17.00 EAHIL General Assembly 18.00-19.30 Welcoming reception Oslo City Hall	12.00-12.30 Exhibition opening 12.30-13.30 Lunch 13.30-15.00 Parallel sessions: • Management skills 1: Signposts on the quality road • Trends in consumer health information provision • Networks: National-European- International 15.00-15.45 Coffee and poster/exhibition viewing 15.45-17.15 Parallel sessions: • Management skills 2: Integrating the library within the organisation • Educational landscape 1: The library in the learning environment • Sharing library resources	12.00-12.30 Attended poster session 12.30-13.30 Lunch 13.30-15.00 Parallel sessions: • Management skills 3: Insights in resource management • Provision of nursing information • Electronics 1: Innovation in information delivery 15.00-15.45 Coffee and poster/exhibition viewing 15.45-17.15/45 Parallel session: • Defining our professional role and services • Educational landscape 2: Information skills for the learning process • Electronics 2: Online and CD-Rom services	10.30-11.00 Coffee 11.00-12.00 Plenary session: • New possibilities - imperatives for changes 12.00-13.00 Closing ceremony
Nr. 1/1994, vol. 19	19.00-22.00 Norwegian evening at The Norwegian Folk Museum	12.30-13.30 Lunch 13.30-15.00 Parallel sessions: • Management skills 3: Insights in resource management • Provision of nursing information • Electronics 1: Innovation in information delivery 15.00-15.45 Coffee and poster/exhibition viewing 15.45-17.15/45 Parallel session: • Defining our professional role and services • Educational landscape 2: Information skills for the learning process • Electronics 2: Online and CD-Rom services Evening free	10.30-11.00 Coffee 11.00-12.00 Plenary session: • New possibilities - imperatives for changes 12.00-13.00 Closing ceremony

I bibliotekbaren

Elisabeth Husem: SMH's grensesprengende europeer

av Elisabeth Akre

Det blåser en europeisk vind over SMH. I likhet med de amerikanske tyfoner har også denne kvinnenavn, men der slutter likheten. Elisabeth er ikke alltid mild og kan være brå i kastene, men hun har en varm friskhet som rusker oss andre opp fra PC'en og får oss til å løfte blikket fra Mikromarc'en

Dynamisk formann i SMH, engasjert visepresident i vår europeiske organisasjon, EAHIL. Hun runder hjørnet i bibliotekbaren i god fart, tar av kappen og bretter den pent sammen på stolen ved siden av. Det går vel bra uten garderobe? Elisabeth har ikke sans for å bruke tid på unødvendige småtterier. Redaksjonen har kapret henne mellom slagene og fristet med lunsj. Elisabeths tid er kostbar nå i forberedelsene til den 4. Europeiske konferanse for medisinske og helsefaglige bibliotek i Oslo. For lederen av EAHIL's LOC er oppgavene mange og dagene korte. Men Elisabeth tar gjerne kvelden og natten til hjelp. Hun har det best og jobber mest når hun ikke er bundet av firkantete rammer. Sin kosmopolitiske legning må hun ha hatt i seg fra svært unge dager. Riktignok ga biblioteklevtiden ved Kunstindustrimuseet impulser til å reise ut, og et år som au-pair i Paris bestemte

retningen, men det er likevel langt mellom norske bibliotekarer som har sin utdanning fra Frankrike eller andre steder i verden.. Ikke var franskkunnskapene de beste da hun begynte, heller. Men Elisabeths drivkraft er utfordringer, og her fikk hun rikelig av det. Etter eksamen fra toårig bibliotekskole i Paris i 1963 og et lite mellomspill i Norge, ble det UNESCO-prosjekt, igjen i Paris. Hun hadde møtt skjebnen i form

av en "fransk nordmann" mens hun gikk på bibliotekskolen og reiste med ham og to små døtre til Elfenbenskysten i 1969. Hvorfor bibliotekar? Rent praktisk, er svaret. Det lå i tiden at kvinner nok skulle ha en utdanning, men man skulle ikke overdrive - en kort, grei en var nok - for man skulle jo gifte seg og få familie. Hjertet lå nok hos litteraturen og den franske kultur, men hun har ikke angret .

Det ble kjedelig å være luksuskvinne i Afrika, til tross for familieøkning. Elisabeth startet jakten på jobb og havnet på biblioteket på det medisinske fakultet, Universitetet i Abidjan, 1970. Der ble hun i 7 år, etterhvert med tittel av direktise (istedenfor lønnskning, sier hun selv). Medisin ble et fagområde hun knyttet seg til. Bibliotekkunnskapen var kommet langt i Abidjan, fra Frankrike fikk de Index Medicus, brukte NLM og AACR 2. Så da Elisabeth kom hjem til Norge med familien var hun vel kvalifisert og begynte på Farmakologisk institutt. Fra 1981 fant hun sin rette hylle på Psykiatrisk institutt, i et miljø og et fagområde hun kunne identifisere seg med. Almenmenneskelige spørsmål og samfunnsengasjement, det er områder som stemmer med Elisabeths karakter. På Psykiatrisk institutt er bibliotekaren en integrert del av fagmiljøet, det er støtte og interesse blant det vitenskapelige personalet og høyt under taket for engasjement utover det rent jobbfaglige. Undertegnede har en mistanke om at det ikke er bibliotekaren det dreier seg om, men Elisabeth.

Jobbkarriere og høyest mulig lønn er ikke Elisabeths ambisjon. For henne handler det om å sprengre grenser på andre områder, å gripe sjanser uten å la seg styre av konvensjonelle rammer. Hun reiser bust når hun møter trangsynthet og har liten

toleranse for det norske "vær deg selv nok". Å nå målet er det viktige, og hun ser og går gjerne utradisjonelle veier for å komme dit. Byråkrati og regelrytteri er ikke hennes stil. Hennes livsfilosofi kan iblant føre ut i hva hun selv kaller dumdristige prosjekter, men som regel kommer de vel i havn. Å få EAHIL-konferansen til Norge er et resultat av Elisabeths grenseprengende filosofi.

Til SMH kom hun første gang som foredragsholder, fortalte fra bibliotektiden i Abidjan. Siden ble det styreverv og lederverv. En av hennes kongstanker er samarbeid og utveksling over landegrensene, så det ble naturlig å videreføre SMH-arbeidet både på nordisk og europeisk plan, som visepresident i EAHIL. Det er neppe tilfeldig at det er den franske kultur som ligger hennes hjerte nærmest. Hun har ikke så lite av latineren i seg. Hun gløder når hun formidler noe hun tror på, er talefør, impulsiv og direkte - på godt og vondt, ifølge henne selv. Og stor nok til å gå i seg selv om tungen glipper. Raus og rask med anerkjennelse og ros til andre - ikke det mest fremtredende norske nasjonaltrekk. Hun kan utfolde atskillig sjarm i sin kontakt med andre - stadig hører vi henne si at den og den var så positiv, men den gode mottagelsen har nok ofte med Elisabeth selv å gjøre. Lederkurs har hun ikke. Lederrollen fyller hun naturlig, selv tror hun på

engasjement og livserfaring, å være moden nok til å ta sjanser - også på å gjøre feil. Delegering kunne hun kanskje praktisere litt mere, det blir ofte til at hun gjør det meste selv.

Det er ikke lite tid og krefter som går med i SMH og EAHIL-arbeidet. Men Elisabeth gjør dette fordi hun har lyst og synes hun får tifold tilbake - i form av kontakter, opplevelser, reiser og et europeisk perspektiv på bibliotekaryrket. Og den sjansen har vi alle. Grip den, er Elisabeths oppfordring til andre SMH'ere - det er ikke nødvendig å være hverken leder eller superkvinne for å delta, engasjere seg og få rikelig tilbake for innsatsen. Nå seiler vi opp mot EAHIL-konferansen i Oslo, et kjempeløft som Elisabeth har dradd i gang og er primus motor for - med god hjelp og støtte fra mange, presiserer hun selv.

Hva skal hun gjøre når den er vel i havn? I motsetning til LOOC-president Heiberg har hun ingen planer om å sove bort sommernettene etterpå - da venter nye oppgaver.

Det går mot presidentvalg i EAHIL, og Elisabeth er nominert som kandidat. Hun har klare tanker om hvilke prioriteringer hun vil gjøre i en slik funksjon. Konkrete tiltak - for å bedre samarbeid over landegrensene og ikke minst for å hjelpe kolleger i Øst-Europa.

Vi har gode grunner til å tro at presidentskaper i EAHIL blir neste utfordring for europeeren Elisabeth!

Julemøte

SMH's JULE- OG JUBILEUMSMØTE

Torsdag 2. desember 1993 - Rikshospitalets representasjonslokaler

av Elisabeth Akre

SMH feiret sine førti år med stil på årets julemøte. Champagne må man ha ved en slik anledning, og Rikshospitalets delikate julebordmeny ble satt tilbørlig pris på av de rundt 30 deltagerne.

Taffelmusikk og sang for anledningen manglet heller ikke. Elisabeth Husem ønsket velkommen, spesielt til kveldens æresgjest, Anna Nannestad Nicolaysen (Nanne) som har vært en av

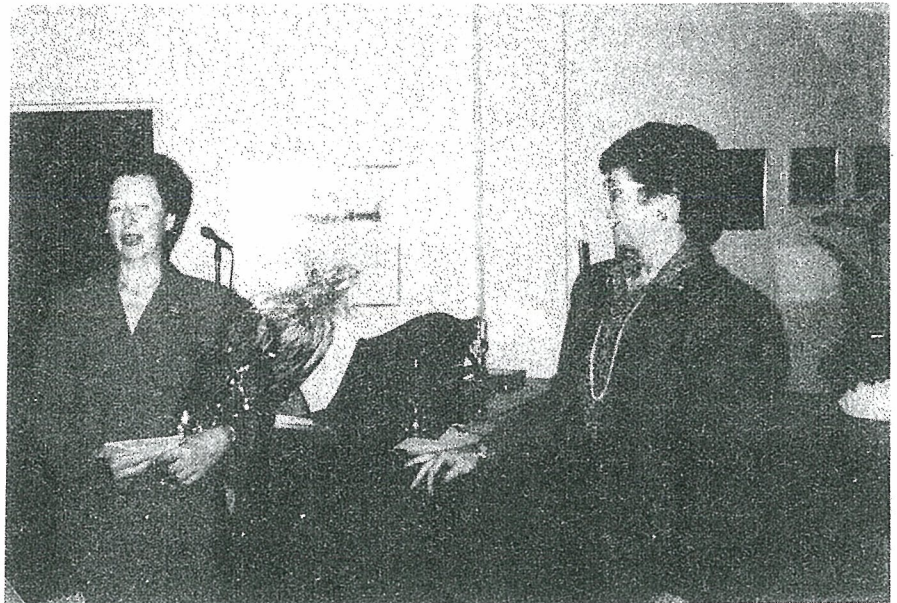
SMH's drivkrefter fra starten av. Nanne ble utnevnt til æresmedlem av SMH og Elisabeth overrakte juletulipaner.

Kveldens foredragsholder var Finn Jor, som neppe trenger nærmere presentasjon. Bibliotekentusiasten Jor tok oss med på en kulturell reise gjennom historien under mottoet "Hvis biblioteket ikke fantes". Helt hypotetisk tanke, ifølge Jor. Han

konkluderte med et paradoks: Først måtte man ha bibliotek for å ta vare på det lille som var av litteratur - nå trenger man bibliotek for å holde styr på informasjonsoverfloden!

Utlodning av bøker kunne gitt enda mer i kassen til Øst-Europa hvis det hadde vært flere lodd!

Takk til vertskapet - Riks'en og Liv Berit Henschien for flott innsats.

Nanne Nicolaysen takker for æresmedlemskap og blomster

The World Bank

16. UTGAVE AV

World Development Report 1993

- Investing in
Health

NARVESEN

Info Center

Postboks 6125 Etterstad
0602 Oslo
Telefon: 22 57 33 00
Telefax: 22 68 19 01

Offisell distributør for
World Bank i Norge

Boken som gransker verdens helsepolitikk og utvikling

World Development Report er en statistisk årbok som utkommer med ulike hovedtemaer. 16. utgave fordyper seg i viktige helsemessige spørsmål. Et oppslagsverk med stor betydning for en rekke offentlige og private institusjoner og bedrifter.

World Development Report retter søkelyset mot reformer som kan bidra til et lengre, sunnere og mer produktivt liv for mennesker over hele verden. Boken belyser mange spørsmål, og kartlegger blant annet helsesystemer, suksesser, utfordringer og regjeringers rolle i helsepolitiske spørsmål.

Utviklingstendenser når det gjelder kosthold, ernæring, fruktbarhet og Aids er blant andre problemstillinger som skisseres. **Pris: kr. 198.- + porto.**

Bestill i dag! Send svarkupongen eller fax oss
din bestilling på fax nr. 22 68 19 01!

S V A R K U P O N G

JA, send oss snarest eks. av boken World Development Report 1993!

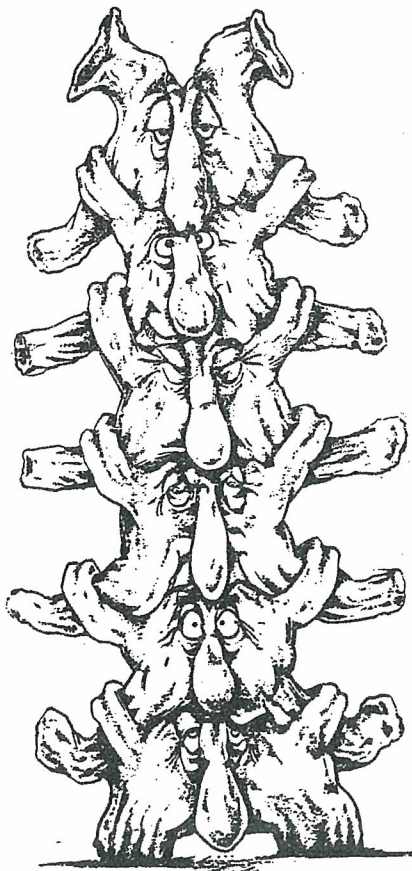
Vi ønsker informasjon om andre World Bank publikasjoner

Bedriftens navn:

Bestillers navn:

Adresse: Postnr./Sted:

Tlf: Signatur:

Vondt i ryggen?

Prøv treningsvideoen

Med ryggen som venn

Videoen inneholder 23 øvelser for alle som trenger egenbehandling og ønsker hjelp til selvhjelp. Den er utarbeidet av mensendieck-fysioterapeut Margrethe Glambæk og er delt inn i tre programmer.

Om videoen skriver fysioterapeut Kolbjørg Øyen i bladet Bektereweren:

Øvelsene er spesielt egnet for bevissthetstrening i forhold til spenning/avspenning og for å kjenne etter hvor du har muskulaturen i rygg, hofte og bekken. Jeg vil anbefale den på det varmeste til alle som har "vondt" i ryggen og føler seg stiv.

Pris kr. 250.- og den kan bestilles fra

Fiksjon & Fakta

Morells vei 25

0487 Oslo

Tlf. 22 15 28 00

Fax 22 15 09 80

Årsmøte

Spesialgruppen for Medisin og Helsefag

Årsmøte 9. februar 1994 kl. 17.00

REFERAT

1.

Årsmøtet for SMH fant sted 9. februar 1994 i Diakonissehuset Lovisenbergs hyggelige kantine. Formann Elisabeth Husem ønsket velkommen til flere medlemmer enn på noe tidligere årsmøte, og forsamlingen ble bevertet med varm suppe som gjorde godt i kulden.

Leif Mathisen ble valgt til ordstyrer og ledet oss igjennom sakslisten på en rask, effektiv og profesjonell måte. Ingen kommentarer til møteinnkalling og dagsorden.

2. Årsmeldingen

ble gjennomgått og godkjent uten kommentarer.

3. Det reviderte regnskapet ble også godkjent uten bemerkninger og viste et overskudd i 1993 på kr 4.532.02 og en egenkapital på kr 21.318.87.

4. Virkeplanen

ble gjennomgått og godkjent uten bemerkninger. SMH's virkeplan skal ligge så nær opptil NBF's virkeplan som mulig.

5. Budsjettforslag 1994

ble diskutert og vedtatt. Det er kommet ønske fra NBF om at resultatet fra 1993

burde påføres budsjettforslaget, og vi fikk utdelt et nytt budsjettforslag hvor dette var gjort. Budsjettet viser en forventet økning av utgifter på ca. kr. 15.000, hovedsaklig pga konferansen. Økningen må tas fra egenkapitalen. Det kom kommentarer fra salen vedr. SMH-nytt's lavere trykkeriutgifter og annonsering. Dette ble forklart med "konservativ budsjettering" og beskjeden annonsering. Det ble også bemerket at kr 2000 var lite i ekstra aktivitets-tilskudd i forb. med konferansen. Ellers orienterte Elisabeth Husem litt om det økonomiske rundt konferansen. Adm.utg. vil bli dekket av eget bidrag fra NBF. Reelle kostnader går på EAHIL, men vertslandet påtar seg ansvaret og arbeidet med arrangementet. Det er umulig å forsikre seg mot underskudd. Eventuelt overskudd vil gå til EAHIL.

6 Forslag om nye vedtekter for SMH.

De nye vedtektene ble godkjent og vedtatt. Vedtektene er i samsvar med NBF's mønstervedtekter for spesialgrupper.

7. Innkomne forslag

Vi fikk utdelt et forslag fra medlem Hilde Trygstad. Forslaget går ut på å fordoble medlemskontingenten for 1994. Det overskytende beløp skal øremerkes konferansen og vil utgjøre ca. kr 21.000. Formuleringen av selve forslaget ble utformet slik at ved event. overskudd skal disse pengene kunne tilbakeføres til SMH. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

8. Valg

Hege Underthun fremla **valgkomiteens innstilling** som også ble enstemmig vedtatt. Turid Tharaldsen går ut av styret og Kirsti Strengenhagen tar hennes plass. Tone Hårberg erstatter Kirsti Strengenhagen som revisor. Elisabeth Husem takket Turid for god og positiv arbeidsinnsats, og ønsket henne lykke til med sitt nye verv i NBF's hovedstyre. Elisabeth Husem ble valgt til leder for en ny periode, og takket for tilliten. Årsmøtet ble hevet kl. 19.00.

Medlemsmøte

Etter en hyggelig pause med kaffe og kringle, var det klart for medlemsmøtet hvor Elisabeth åpnet med å oppfordre til innspill fra medlemmene når det gjaldt kurs for å øke vår kompetanse. Hun oppfordret også til å studere kurs-tilbudet for konferansen, og ikke minst melde oss på som aktive tilhørere!

Konferansen trenger ver-tinner. Det er også et ønske om å invitere kollegaer fra Øst-Europa, og en del av pengene som er kommet inn, er øremerket dette formål. Hvis noen kan ta imot losjerende gjester, er det også et behov her. Det ble diskutert muligheten for å kunne bidra med forskjellige gaver, alt fra tidsskrift-abonnement til gammelt utstyr. Tora Saue fortalte i den forbindelse om en 16 binds Index Medicus-forsendelse til et bibliotek i Harstads vennskapsby Ki-rovsk i 1978.

Lægeforeningens Baltikum-utvalg skal sende en delegasjon til Litauen. Her kan det være en mulighet til å få sendt med gaver, dubletter. Det er også kommet forslag om å få bibliotekarer fra Litauen hit opp, og gi dem opplæring etter konferansen. Læge-foreningen kan være med å sponse dette.

Elisabeth Akre orienterte om SMH-nytt som kommer med

nytt nummer. Bladet er et talerør for oss alle, hvor vi kan utveksle erfaringer, spørsmål og problemer. Bladet kommer nå med en ny fast spalte hvor slike ting kan taes opp. Ellers er oppfordringen stadig den samme: Redaksjonen vil gjerne ha stoff fra medlemmene!! Send gjerne stoffet på diskett, råtekst kun med avsnitt.

Perspektiver på sosialt nettverk

Live Fyrand fra Dia-konhjemmets høgskole avsluttet medlemsmøtet med et interessant og en-gasjerende foredrag om "Perspektiver på sosialt nettverk." Hun har forsket på emnet og skrevet et par bøker. Budskapet er helt klart, vi må bli flinkere til å ta vare på hverandre i hverdagen. Der er en klar sammenheng mellom sosialt nettverk og helse, og de som har en god tilhørighet og en god sosial forankring klarer seg best. Helsetjenesten er mer åpen for dette nå, ettersom forskning og undersøkelser har bekreftet det, og pasientene vil bli behandlet ut fra et mer helhetlig perspektiv.

Med sosialt nettverk menes den uformelle, ubetalte relasjon mellom slekt, venner, naboer og kollegaer, i tillegg til den profesjonelle. Nettverket har mye som ikke det profesjonelle kan kompensere for.

"Friends can be good medicine". A friend, not an apple a day, keeps the doctor away." Vi fikk alle en tankevekker.

Referenter:

Liv-Berit Henschien og

Aud Carelius

Årsmelding 1993

Norsk Bibliotekforenings Spesialgruppe for Medisin og Helsefag

1. Tillitsvalgte

Årsmøtet 15.2.93 valgte nytt styre som etter konstituerende møte 9.3.93 fikk denne sammensetning:

Leder: Elisabeth Husem, UPSYKIAT

Nestleder: Eldbjørg Nåheim Eien, DIKEMARK

Sekretær: Liv Berit Henschien, RIKSHOSP

Kasserer: Marit Stavn, OSLOAKVP

Styremedlem: Elisabeth Akre, ND/MED

Varamedlem: Turid

Tharaldsen, FOLKHELS

Varamedlem: Grethe Waage, ULLEVÅL

Styremedlem/utenbysrepresentant: Tora Saue,

HARSTAD

Varamedlem/utenbysrepresentant: Ann-Karin Normann, LHMRF

Øvrige tillitsvalgte:

Revisorer: Bente Finsrud, ULLEVÅL

Kirsti Strengenhagen, NVH

Kurskomite: Ellen Bjørnstad, USSBU

Gunvor Kallevik, SAKERS

Anne Cathrine Munthe, NVH

Redaksjonskomite: Elisabeth Akre, ND/MED

Anne Lise Betzenderfer, UMED

Anne Lise Lervik, NSYKEHUS

Wenche Sæterdal, UOD

Valgkomite: Hege

Underthun, IDRETT

Gudrun Lundefaret, MENIGHSP

Anne Lise Lervik, NSYKEHUS

2. Medlemmer

Pr. 31.12.93 har SMH 182 medlemmer. (12 medlemmer har meldt seg ut og 9 har meldt seg inn i perioden). Foreningen har nå 2 æresmedlemmer: Maren Hvardal og Anna Nannestad Nicolaysen.

3. Møtevirksomhet

Det har vært avholdt 3 medlemsmøter.

15.2.93: Medlemsmøte på Diakonhjemmets sykehus, Vinderen. Tove Moi kåserte om hersketeknikker. 23 deltakere.

29.10.93: Medlemsmøte på Sjølyst i forbindelse med Bok '93. Kåserier ved psykiaterne Alv A. Dahl og Lars Weisæth som snakket om henholdsvis "Psykopater" og "Psykiske traumers betydning for vår helse". Begge har nylig skrevet bok om emnet. 49 deltakere.

2.12.93: Jule og jubileumsmøte i Rikshospitalets representasjonslokaler i forbindelse med foreningens 40-årsjubileum. Finn Jor kåserte. 31 deltakere.

Styret har avholdt 9 styremøter. Årsmøtet ble avholdt 15.2.93 i møtelokaler på Diakon-

hjemmets sykehus, Vinderen. Referat i SMH-Nytt nr. 1/1993.

4. Kursvirksomhet

15.2.93: Presentasjon av medisinske databaser, Swemed, Spriline, Cats og Cinahl. Diakonhjemmets sykehus. 22 deltakere.

22.9.93 PsycInfo kurs arrangert av SBIH, etter initiativ fra bl.a. SMH. Statens bibliotek- og informasjonshøgskole. 25 deltakere. Kurs i referanse- og åndsteringsprogram ble utsatt og kommer til å bli arrangert senere.

5. Deltakelse i møter/konferanser.

23.1.93: EAHIL styremøte i Brussel. Elisabeth Husem deltok.

10.5.93: Felles nordisk styremøte i Åbo, Finland. Dette møtet var også stiftelsesmøte for den nordiske foreningen som fikk navnet Nordic Association for Medical and Health Information. Ved- ekter er under utarbeidelse, og alle SMH'ere er kollektivt innmeldt

Elisabeth Husem, Marit Stavn og Turid Tharaldsen deltok.

2.-4.6.93 Seminar i Tromsø for bibliotekarer ved sosial- og helsefaghøgskoler og medisinske bibliotek.

Elisabeth Husem, Elisabeth Akre, Eldbjørg Nåheim

Eien, Marit Stavn, Liv-Berit Henschien og Tora Saue deltok fra styret. 52 deltakere.

17.-18.9.93: EAHIL

styremøte og rådsmøte, Siena, Italia. Elisabeth Husem som er visepresident, og Turid Tharaldsen som er rådsmedlem deltok.

31.10-1.11.93: NBF's kontaktmøte for tillitsvalgte på Klækken. Tora Saue deltok.

6. Reisestipend

Følgende har fått reisestipend i 1993: Knut Hverven, kr. 1.500. Elisabeth Akre, kr. 2.000.

7. SMH-Nytt

SMH-Nytt er kommet med 3 numre i perioden. Felles nordisk nummer kommer som nr .4. Ansvarlig redaksjon fra Finland. Utgivelsen er noe forsinket.

MEDISINSK LITTERATUR KJØPES BEST OG BILLIGST HOS

FAGBOKHANDEL A/S
ACADEMIC BOOK CENTER

Pilestredet 41 B

Postadresse:

Boks 2728 St. Hanshaugen, 0131 Oslo

Telefon: 22 20 74 20

Telefax: 22 20 89 71

Informasjon om ny medisinsk litteratur sendes regelmessig til leger og sykehus.

Vil du med på vår adresseliste?
Send oss navn og adresse og oppgi gjerne spesielle interessefelt.

ANMELDELSE

VOND RYGG? Hvem har ikke det ...

Redaksjonen har sett på ryggtreningvideoen "Med ryggen som venn" i håp om å få hjelp til en øm PC-rygg.

Videoen er bra, synes vi, sikkert også nyttig som forebygging for den som ikke har vondt i ryggen også. Litt dårlig lyd, noe grumset tale, men fine, klare bilder. Musikken er god og rytmisk, morsomt med trommemusikk. Noen sekvenser blir for lange og dvelende. Øvelsene er enkle og nyttige for enhver rygg, aktørene er vanlig mennesker - ingen supre "aerobic-jenter" Prisen, kr. 250.-, skulle være overkommelig for de fleste.

Utgitt av Fiksjon & Fakta, Morellsv. 25, 0487 Oslo

Debatt

Om å prise bibliotekarer

Manipulasjon eller korrekt tolkning av NSUs "Bruksrett- og vedlikeholdsavtale til Mikromarc"?

av Hilde Trygstad

Vorspiel

I oktober -93 sendte Norsk systemutvikling (NSU) ut en faktura for oppgradering til versjon 1.70 av Mikromarc (MM) Biblioteksystem. Fakturaen skulle dekke omkostninger i forbindelse med utsendelse av versjon 1.70. NSU unnlot imidlertid å orientere oss MM-brukere om hvorfor de plutselig begynte å prise en slik tjeneste.

Undertegnede sendte derfor et brev til firmaet som bla. inneholdt følgende:

* Hvorfor har man - uten forutgående informasjon - begynt å fakturere utsendelse av disketter til oppgradering til ny versjon av MM?

* Så vidt jeg kan lese ut av Bruksrett- og vedlikeholdsavtalen til MM står det intet om et slikt oppgraderingsgebyr her, kan dere eventuelt peke på hvilket punkt som hjemler gebyret?

* Vi sender gjerne disketter som inneholder gamle versjoner av MM i retur når vi mottar nye versjoner.

Transportetappe

Pr i dag har vi ikke mottatt noe fyllestgjørende svar på henvendelsen. Vi mottok imidlertid et generelt brev som ble sendt ut til samtlige brukere av Mikromarc Biblioteksystem. Her ble det vist til de omkostningene NSU ble påført ved utsendelse av nye versjoner. Samt en vag hentydning til "Bruksrett- og vedlikeholdsavtalen" der man gjorde kundene oppmerksom på at denne "kunne nok vært mer spesifikk på enkelte områder, men avtalen utelukker ikke denne kostnadsfordelingen."

Tora Saue ved Harstad sykehus mottok i januar -94 et brev der NSU igjen fastslår at: "vi (har) valgt å tolke teksten dithen at avtalen ikke utelukker denne typen kostnadsfordeling, og har da etter nøye vurdering ment å foreta en rettfærdig fordeling av de direkte kostnadene for distribusjon av programmene."

Jeg henvendte meg til Riksbibliotekjentesten og

fikk tilbakemelding om at problemstillingen var interessant, men at de ikke hadde den nødvendige juridiske kompetanse og at dette var et selger/kunde-forhold som kunne behandles av de vanlige forbrukerorganene. Det er beklagelig at vårt øverste organ når det gjelder bibliotekfaglige spørsmål ikke innehar juridisk kompetanse. Jeg blir betenkt når RBT anbefaler oss å kontakte de vanlige forbrukerorganene, disse organene er beregnet på privatpersoner og ikke institusjoner. Ringen var dermed sluttet og saken ligger fremdeles til vurdering i RBT.

Parallelt med dette har jeg vært i kontakt med jurist Olav Molven som gjennomgikk avtalen nøye. Og konkluderte med:

Vi viser til pkt. 1.4. Vedlikehold, 1.4.1 Omfang av programservice, underpunkt b: Når nye versjoner foreligger, vil disse automatisk bli sendt

kunden, og det videre vedlikehold vil bli overført til disse.

Jevnfører vi 1.4.1b med Bilag 4. Prisbestemmelser, Vedlikehold: "For vedlikehold betaler kunden: NKR. forskuddsvis pr. år.", ser vi at vedlikehold - som selvfølgelig må inkludere oppgradering av programmet - er betalt forskuddsvis pa.

Brevet blir sendt i disse dager så utgangen på denne saken følger i neste nummer...

Nachspiel

I februar sendte NSU ut faktura på vedlikeholdsavtalen for inneværende år. Vi har en avtale fra 1989 og den hjemler ikke indeksregulering. Dette hadde man imidlertid oversett! Ny faktura med

korrekt kronebeløp ble sendt etter at vi hadde vært i kontakt med regnskapsansvarlig. Vi MM-kunder må altså være meget påpasselige og årvåkne før vi betaler regningene!

Håpet for fremtiden er at NSU fører en ryddig dialog med kundene også på økonomisiden, og at man eventuelt reforhandler avtalen.

Bøker er kultur

Bjørn's Bokbinderi

*Postboks 4 - 2740 ROA
Tlf. 61 32 14 43 - Fax 61 32 29 07*

Debatt

BIBLIOTEK OG INFORMATIKK

av Tord Høivik, Statens Bibliotek- og Informasjonshøgskole

For et par måneder siden arrangerte Statens Bibliotek- og Informasjonshøgskole en to ukers modul i medisin- og helsefag som ledd i halvårshøsten Informasjonskunnskap (Info10). I arbeidet med å forberede modulen ble det fort klart at bibliotekarkunnskapen på dette fagområdet for en vesentlig del ligger i det operative miljøet selv. Vi satset derfor på et nært samarbeid med miljøet i kursplanleggingen.

Ett uttrykk for dette var et halvdagsseminar på modulens nest siste dag (10. februar), der SMH tok ansvar for innhold og gjennomføring - forøvrig på en utmerket måte. Under debatten på SMH-økta holdt jeg et kort og spontant innlegg om fagutviklingen, som Elisabeth Akre ba meg skrive ut for SMH-nytt. Og slik ble det i skriftlig form:

Identitet

Det faglige skillet mellom bibliotekarer og informatikere er ikke lenger meningsfullt. I en verden der tekster vanligvis produseres digitalt - slik jeg nå skriver denne teksten, blir bibliotekarenes sentrale ekspertise en gren av informatikken.

Dette betyr ikke at bibliotekarene må bli programmerere, slik vi vanligvis forestiller oss programmerere. Det er informatikkfaget som er i bevegelse henimot bibliotekene - ikke omvendt. Bibliotekets kjerneområder og bibliotekarenes spesialkunnskap blir innringet og omfavnet av den nye informatikken - som er langt mer sosial og langt mindre matematisk enn den abstrakte disiplinen vi kjenner fra seksti- og syttiåra. Bibliotekarer er opptatt av mange arbeidsoppgaver, i kulturformidling, undervisning, administrasjon og ledelse. Men fagets kjerne - det som definerer bibliotekaren som noe annet enn kultursekretær, lærer og administrator - er beskrivelse, lagring og gjenfinning av dokumenter. Uten denne kompetansen og denne arbeidsoppgaven blir de øvrige funksjoner isolerte brokker. Det er denne kjernen som gir bibliotekaren en identitet. Og det er denne kjernen som blir transformert av nittiåras informatikk.

Samfunnsinformatikk

Bibliotekarenes virkefelt faller inn under sam-

funnsinformatikken - det vil si samspillet mellom informasjonsteknologi og det sosiale liv.

Samfunnsinformatikeren har flere roller. Hun er en teoretiker som studerer samspillet mellom informasjonssystem og bruker. Hun er en designer som utformer nye grensesnitt for å ivareta samspillet. Og hun er en operatør som bistår og veileder brukerne i deres omgang med systemene.

Hvis vi erstatter ordet "informasjonssystem" med ordet "dokumentsamling", definerer dette bibliotekarrollen.

Endringene på informasjonssektoren er - målt med vanlige historiske mål - store, dype og raske. De kan virke overveldende på en biblioteksektor som føler seg undervurdert, underbemannet og underbetalt. Skal vi i tillegg lære samfunnsinformatikk?

Teknologi og kultur

Det er slitsomt å ta endringene inn over seg, å forholde seg aktivt, å integrere det nye i selvforståelsen. Det er lettere å definere forandringene som fenomener utenfor faget - tilhørende andre grupper og

 SMH-Nytt

institusjoner Informatikk blir fort tolket som teknologi - og teknologi som noe fremmed, av en humanistisk bibliotekverden. Men utviklingen dreier seg ikke om teknologi mot kultur.

Bibliotekenes hjertebar, som Deweys desimalklassifikasjon og Anglo-American Cataloging Rules, er selv informasjonsteknologier - store, tunge, krevende systemer for biblioteker med millioner av bind. Det som skjer i nittiåra er at en teknologisk form - de papirbaserte teknologier - gradvis erstattes av en annen - de databaserte teknologier. Den digitalisering som hittil har funnet sted i bibliotekene, i form av MARC-katalogisering og referansedatabaser, er knyttet til en tidlig fase i datateknologien. Mange kan ennå huske hvordan stor-

maskinene dominerte den tidlige dataalder.

Men dinosaurenes tid er forbi. De små og varmblodige PC-er har overtatt. Programvaren blir mer og mer brukervennlig. Tradisjonell programmering - med sin nitide og særegne disiplin - erstattes av virkelighetsnære, intuitive metoder. Data er ikke lenger bytes og BASIC, men tekst og bilde, lyd og bevegelse nettverk og objekt.

Adgang til tekster

Bibliotekets formål er å gi adgang til tekster. En multimedia-PC på arbeidsbordet - koplet til lokal nett, e-mail, fax og Internet er, i utgangspunktet, det verktøy som mer enn noe annet realiserer bibliotekets ide. Problemet er bare at verktøyet forandrer arbeidsformen. I nettverket av digitale tekster skjer beskrivelse, lagring og

gjenfinning på nye måter. Hvis ikke bibliotekarene bruker sin kyndighet, som er stor, til å gripe de nye roller og oppgaver, vil andre grupper tre inn i deres sted. De har forlenget begynt.

Men bibliotekarene har en framtid - som kunnskapsingeniører og samfunnsinformatikere. Som teoretikere, designere og operatører. Og fortsatt som kulturformidlere, pedagoger, informatører og ledere - med en solid og særegen kunnskap om informasjonssystemer og informasjonssystemer og informasjonssystemer i bønn.

Plus ça change, plus c'est la même chose - sier franskmennene. Jo mer det forandrer seg, jo mer forblir det det samme.

Tord Høivik

LESETIPS: HELSEBIBLIOTEKARENS LILLE OPPMUNTRING?

I Rochester, New York, har sykehusbibliotekarer gjennomført et forskningsprosjekt for å belyse bibliotektenesters betydning for leger i området. 448 spørreskjemaer ble sendt ut, 208 leger svarte. 80% av legene sa at de hadde endret pasientbehandlingen som følge av informasjon mottatt i bibliotekene. Legene vurderte informasjon fra bibliotekarene høyere enn andre informasjonskilder, som lab.prøver og diskusjoner med kolleger.

Marshall, Joanne G.

The impact of the hospital library on clinical decision making : The Rochester study. Bull. Med. Libr. Assoc. 80 (2) : 169-78, 1992 Apr.

Debatt

Eit hjartesukk og ei meningsytring

av Målfrid Framnes

Dette innlegget er ein reaksjon mot ei haldning eg har opplevd i SMH-miljøet gjennom dei siste 15 åra - minst.

Ein bibliotekar på talarstolen, og me vil oppleva omtale av vår eigen kollega-gruppe svært negativt - og ikkje minst kollektivt formulert.

Skal me snart slutte å tru at alle andre bibliotekarar (enn den som har ordet) - er:

- grå, kjedelige, regelstyrde mus som ikkje vil ha kontakt med andre, ikkje evnar å hevde seg på arbeidsplassen, er sure og sinte, grensande til paranoid aggressive personligheter, er gjerrige på service, er lite til pasningsdyktige og utruleg

moraliserande overfor andre, er sårbare og stolte, krev rettferd for seg sjølv, - er redde for ansvar og utfordringar, vil helst ha tryggleik fram for alt.....

Eg har høyrte dette sagt så mange gonger - og av så mange ulike personar - at eg byrjar å verta dyktig lei av det. Ikkje er det sant heller.

I alle fall gjeld det ikkje mine kolleger!

Er det ikkje på tide me byrjar å lyfta kvarandre litt opp - peika på kvarandre sine positive ressursar og gode arbeidsresultat? Ja - for det finnest vel det og - i vårt miljø?

Denne destruktive, moraliserande dommen over oss sjølv som gruppe - kvifor

held me på med det? Har aldri høyrte at nokon har vorte motivert til positiv innsats etter å ha vorte "trakka på". Så er motivet for denne gruppeomtalen å utfordra fleire til fagleg engasjement, så er mi bøn: Legg om stilen heller fort.

Og om de verkeleg meinat at alle andre kolleger er så grå og hjelpelause, prøv å halde desse tankane for dykk sjølve - i alle fall et års tid. Kanskje de vil endra meining då? Det er utruleg kor lett det er å halda myter i live - ved å ta dei opp att og opp att. Taushet kan iblant knusa gamle myter og. Kan me prøva - i alle fall?

LESETIPS

Grunnet, Kai. Stress, jobb og livsstil. Oslo : Kommuneforlaget, 1989. 80 s. : ill.

En fortlest, grei, enkel beskrivelse av stress-symptomer, hva de gjør med oss og hva vi kan gjøre med dem. Boken, som er skrevet av en dansk lege, er illustrert med morsomme tegninger.

Utdanning

Statens Bibliotek- og Informasjonshøgskole Videreutdanning i informasjonskunnskap

Utdanningen har bestått av fire moduler, hver på to uker. Den siste modulen, Modul 4, har fokusert spesielt på medisin og helsefag.

Referat fra Modul 4. Forelesningsdelen

Etter endel komplikasjoner gikk den etterlengtede modul 4 for medisin- og helsefagbiblioteker av stabelen i februar 1994. Kurset var delt i to hoveddeler: forelesninger i fem dager og databaser i fem dager (for referat fra databasedelen, se Lene Kristensen annet sted i SMH-nytt).

Kursledelsen på SBIH hadde denne gangen lyktes i å dra inn ressurspersoner fra vårt eget miljø. Både Ragnhild Lande (RTRHEIM), Patricia Floor (TELEMSP) og Grethe Waage (ULLEVÅL) hadde inspirerende forelesninger fra forskjellige områder av vår allsidige virksomhet i bibliotekene.

Brukeropplæring

Ragnhild Lande snakket om utadvendthet, profesjonalitet og praktisk brukeropplæring. Hun understreket at vi må gå ut for å møte brukerne der de er, vi må se på oss selv som bindeledd mellom informasjonen og brukerne av den, og vi må gjøre brukerne avhengige av oss. Brukeropplæring er en kontinuerlig prosess som foregår både på uformelle og formelle plan, vi kan legge mye opplæring inn i de daglige samtaler vi har med våre brukere. Brukermanualen RiT har laget til BIBSYS med søkeoppgaver flettet inn i teksten er et pedagogisk eksempel til etterfølgelse for alle som driver opplæring i databasesøking.

Sykepleiernes kunnskapsverden

Patricia Floor's forelesning hadde tittel "Sykepleiernes kunnskapsverden", og la hovedvekt på at sykepleiere som regel bruker andre og mer uformelle informasjonskilder enn leger. Sykepleie er en ung vitenskap, og sykepleiere har liten tradisjon i å hente inn stoff og sekkerte fra forskjellige kilder. Dette vil forhåpentligvis endre seg når dagens

sykepleiestudenter kommer ut i jobb. Sykepleierhøgskolenes biblioteker har her en viktig oppgave i samarbeid med lærerne.

Meditus-prosjektet

Grethe Waage og Lars Aabakke (lege) fortalte om Meditus-prosjektet, et samarbeid mellom Medisinsk bibliotek, IT-kompetansesenteret og Fototeknisk enhet på Ullevål sykehus. Dette samarbeidsprosjektet er unikt, og er et strålende eksempel på hva man kan få til ved å finne seg gode alliansepartnere utenfor biblioteket. IT-kompetansesentret ligger i tilknytning til biblioteket, og tilbyr kurs og gir brukerstøtte. Den fototekniske enheten lager slidespresentasjoner, overheads og fargescanning, alt med fototeknisk kompetanse tilstede. Alle datamaskiner både i biblioteket og i IT-sentret har tilknytning til Uninett/Internet, tilgang til databaser, elektronisk post/telex og oppslagstavler.

SMH-seminar

En kursdag var satt av til SMH-seminar, der Marit Stavn (OSLOAKVP) orienterte om den landsomfattende sammenslåingen av høyskoler i august 1994. Elisabeth Husem redegjorde for den internasjonale organisasjonsjungelen for medisin- og helsefagbiblioteker, og fortalte om EAHIL-konferansen som blir arrangert i juni/juli 1994.

Fjernlån

Denne dagen ble avsluttet med at Anne Finne (UMN) og Lene Kristensen (UMED) foreleste om fjernlån, med mange nyttige tips.

Pasientinformasjon

Arne Jacobsson fra SPRI var på kurset primært for å demonstrere databaser, men tok seg tid til en forelesning om pasientinformasjon. I Sverige som i

Norge er det ingen som har ansvar for å bedrive pasientinformasjon, og det er derfor tilfeldig hva pasientene får. SPRI holder imidlertid på å bygge opp en pasientinformasjonsdatabase. Ifølge Arne Jacobsson kan pasientinformasjonen deles i to deler: 1) Logistisk informasjon, dvs. sykehusets åpningstider, ventetider etc. 2) Klinisk informasjon, som gir pasientene valgmulighet mellom alternative behandlingsmetoder.

Medisin, helse og samfunn

Per Fugelli snakket om medisin, helse og samfunn mot år 2000. Han tok temperaturen på pasienten Jorden, og diagnosen var klar: Det står dårlig til. Han tok oss også med til det sosialdarwinistiske USA, der du for å bli en vinner må være pen, hvit, ung, rik og ren, og der de rike nå kan kjøpe seg post-mortem plastisk kirurgi (!) for \$8.000, elektronisk navlerenser (siste skrik som alle må ha), og siste nytt fra Japan: elektronisk screening-toalett med automatisk urin- og avføringsanalyse!

Konsultasjonsanalyse

Siste del av Per Fugellis forelesning handlet om konsultasjonsanalyse og den nye pasientsentrerte modellen der legen konsentrerer seg om å få tak i pasientens egenopplevelse av sykdommen og egne forslag til tiltak. Dette kanuten videre overføres til bibliotekenes (forhåpentligvis) kommende modell, med brukersentrering istedetfor vår tradisjonelle systemorientering. Det ble kanskje denne forelesningen som næstet opp trådene fra den spennende Modul 1: Innsikt i brukernes omverdensbilde!

Martha Linchausen

Modul 4 - Databaser

av Lene Kristensen (UMED)

I forbindelse med kurset på SBIH (31/1-11/2-94) blev der gennemgået en del databaser som kanskje kan være nyttige å vite om. Jeg vil i denne artikkel omtale noen databaser som er søkbare på MIC og som blev demonstrert av Arne Jacobsson fra Spri (Svensk helse- og sjukvård utviklingsinstitutt). Dessuden vil jeg omtale Excerpta Medica. MEDLINE og Science Citation Index blev også demonstrert både på DIALOG og DATASTAR, men jeg går utifra at disse er allmen kendte og vil derfor ikke komme nærmere inn på dem. I øvrigt har mange bibliotek innen medisin MEDLINE på CD-ROM eller på nettverk og trenger derfor ikke å bekymre sig om DIALOG og andre verter. Det kan dog være nyttigt å kenne disse store databaseverterne idet de tilbyr mange andre baser som kan have interesse for medisin og helsefag. (eks. Chemical abstract, Psychinfo og BIOSIS). På kurset blev der da også kort demonstrert søketeknikk i bl.a DIALOG og DATASTAR.

Spri

Spri producerer 3 databaser: Spriline, Spriline Prosjekt og LOKAT. Disse er søkbare

gennem MIC. Spriline inneholder ca 32000 referencer til bøker, tidskriftsartikler og forskningsdokumenter indenfor helse og sykepleie. Referencerne er fortrinsvis fra Sverige. Det er muligt å bestille kopier og lån online fra Spriline. Spriline har en egen thesaurus som er absolutt nødvendig å konsultere hvis man skal søke i basen. Spriline Prosjekt inneholder informasjon om forsknings- og utviklingsprosjekter indenfor svensk helse- og sykepleie. LOKAT (Landstingens Online Katalog for tidskrifter) inneholder lokaliserings- og bestandsopplysninger fra eksempelvis svenske sykehusbibliotek. Denne basen komplementerer NOSP idet NOSP ikke inneholder opplysninger fra alle svenske bibliotek. Det er muligt å bestille kopier igennem autofax fra denne basen.

Swemed

Swemed produceres av MIC og inneholder referencer fra svenske medisinske tidskrifter og rapporter, medisinske avhandlinger fra Sverige og Norge og de skandinaviske legetidskrifter. Swemed komplementerer Spriline idet Spriline konsentrerer sig om

helse og sykepleie mens Swemed er ren medisinsk. Basen indeholder ca. 30000 poster fra 1982 og frem. Der er en årlig tilvækst på ca. 3500 referencer. Søkesproget er det samme som for Medline på MIC og man anvender MeSH-thesaurus.

Arblin

Arblin produceres av det svenske arbeidsmiljøinstitutt og er søkbar gjennom MIC. Basen inneholder ca. 28000 referencer fra tidsskrifter og andre dokumenttyper indenfor arbeidsmiljø. Der er lagt vekt på svensk- og engelsksproget litteratur. Der er en årlig tilvækst på ca. 3000 referencer.

Excerpta Medica

Excerpta Medica eller EMBASE som onlineversionen hedder er en av de største og viktigste baser innen medisin. Den inneholder referencer fra ca. 3300 tidsskrifter (ca. likeså mange som MEDLINE) Der er en årlig tilvækst på 400000 referencer (dette er mere end MEDLINE med ca. 225000 referencer pr. år). EMBASE overlapper til en vis grad MEDLINE, men EMBASE legger mye mere vekt på europæiske tidsskrifter. Dessuden er der en mye større dekning af farmakologi i EMBASE

både hvad angår farmakologisk litteratur og en mye mere detaljert indexering av artikkel mht. medisinske legemidler. Dvs. hvis den samme artikkel er

indexert i både MEDLINE og EMBASE vil EMBASE legge vekt på de farmakologiske aspekter ved artikkelen og tildele artikkelen søketermer på de kjemiske

preperater der er omtalt. Dette gjør EMBASE enestående innenfor legemiddelforskningen.

SMH - kurs

Reference manager

Rikshospitalet, Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter

9. februar 1994

av Liv Berit Henschien

I forkant av årsmøtet ble det holdt et lenge planlagt kurs i referanseverktøyet

Reference Manager for Windows. Kurset ble holdt på Rikshospitalet fra kl.9.00 - 15.00.

Kurskomiteen sto for det praktiske opplegget, og Anne-Marie Haraldstad fra RH-biblioteket var kursinstruktør. Bare 8 deltakere var påmeldt, og den lave oppslutningen skyldtes nok at flere interessenter fulgte kurset Modul 4 på SBIH som gikk samtidig.

Etter en kort velkomst og omvisning i biblioteket, ble deltagerne plassert i magasinet til instruksjon og

demo på LCD-skjerm. Det ble først gitt en kort innføring i referanseverktøyet generelt, hva programmene gjør og deres bruksområde. Deretter litt generelt om Windows for "noviser", før selve gjennomgangen av programmet Reference Manager på PC og LCD-skjerm.

Det var lagt inn 2 omganger med praktiske øvelser hvor 2 og 2 jobbet sammen. Etter lunsj var det også en liten demonstrasjon av samspillet mellom RM og tekstbehandler, som er meget nyttig når man skal lage bibliografier i manus. Her kan man ha to program

åpne samtidig, og utveksle data fra det ene til det andre. Slik kan f. eks. referanser fra RM hentes direkte inn i manuskript-teksten.

Det ble også gitt en demonstrasjon av 2 tilsvarende programmer ProCite og Papyrus v/Elisabeth (Buntz) og Trond, slik at man kanskje kunne danne seg et bilde av hvilket som er å foretrekke. Tilslutt ble det en liten oppsummering med spørsmål, og deltakerne ga inntrykk av at kurset hadde vært nyttig og lærerikt, på et område som foreløpig er nokså ukjent for mange bibliotekarer.

Utdanning

Modul 4

Når draum og røyndom møtest - personleg kommentar

av Målfrid Framnes

Av di eg har teke modul 1 - Generell innføring i referansearbeid - venta eg svært mykje av den modulen som var definert som "faglige fordypning". I modul 1 fekk me sjå nokre av våre kvar-dagsproblem og utfordringar sett inn i ei prinsipiell og teoretisk ramme. Det var inspirerende og motiverande å skulla få arbeida vidare med denne vinklinga. Innanfor mitt spesialområde, trudde eg.

Å så koma til Modul 4, som skulle vera fordypning, vart difor for meg ein rein "nedtur". At første forsøk for modul 4 måtte utsetjast, er kjend nok. Me trudde vel alle at SBIH denne gongen ville satsa maksimalt på å "reise kjerringa" ved å stilla med eit godt gjennomarbeidd opplegg. Timeplanen var klar då me kom. Mange problemstillingar var interessante, og fleire gode innlegg var der også. Eg har lært ein del på desse dagane. Men eg hadde von om så mykje meir!

Gjennom heile modulen undra eg meg over titlane på føredraga - og innhaldet.

Kor tydeleg har SBIH/VU formulert oppdraget for føredragshaldarane? Vår frustrasjon - særleg dei 3 første dagane med Diane senteret, ramma truleg med urette dei som underviste. Deira oppdrag virka svært utydeleg - som Tord Høivik formulerte det: "frå SBIH hadde dei bedt om litt av alt" - det gjaldt søking i medisinske databaser. Eit tydelegare oppdrag ville truleg ha gjeve eit betre resultat. At oppdraget burde vore gjeve til andre med meir røynsle frå dei aktuelle databasane, er ei anna side av same saka.

Eit tredje punkt - som det og var allmen semje om - var at base-undervisninga burde vore delt i fleire nivå etter kompetansenivået hjå studentane. Kurset var lyst ut med tanke på bibliotekarar som hadde vore lenge i arbeidslivet og som sakna meir teoretisk kunnskap om sitt spesialfelt. Studentgruppa romde bibliotekarar med frå 25 - 30 års praksis og til 1-2 årspraksis. Ein del hadde søkt i databaser i 10-12 år,

andre hadde berre såvidt lært om dei ulike base-mulighetane.

Å få til fornuftig fellesundervisning i ei slik gruppe, stiller store pedagogiske krav til lærarane. Jon Anjer var eit godt unntak frå regelen - effektiv bruk av tid. Konsentrert undervisning, ryddig bruk av tekniske hjelpemiddel - meir av hans undervisning også om dei medisinske databasane hadde snudd heil-hetsbilete av "verktøy-undervisninga" til ei positiv oppleving.

Alt for mykje av den undervisninga me fekk i databasebruk vart fokusert på detaljar. Meir prinsipielle vurderingar av dei ulike basane - f.eks. kva som er nyttig til kva/ kva for faglige problemstillingar dekkast best i denne basen m.v., var me altfor lite innom. Eit anna stort sagn: i desse CD-ROM tider, kvifor i all verda var ikkje CD-ROM frå ulike utgivarar av ulike baser med? Mange små bibliotek må vurdere CD-ROM mot online-tilknytning og gjera eit val.

SMH-Nytt

Denne type vurderingar er ein viktig del av referansearbeidet vårt. Dette er problemstillingar det er nyttig å få evaluert på prinsipielt grunnlag før me gjer våre val. Og vurdert av folk som kjenner markedet, men ikkje skal selja produkta!

Totalopplevinga av modul 4?

Det var som ei opphopning av meir og mindre gode SMH-seminar. Men den raude tråden som skulle gjera dette til fordypningsmodell for fagområdet medisin/helse, den sakna eg. Har samanlikna timeplanen vår med timeplanen for

modul 4, samfunnsfag. Og etter timeplanen å døma, har dei der lykkast betre i å integrera fagområda innan samfunnsfag med referansearbeid innan dei same fagområda. Men dette fagområdet er Tord Høivik sitt hjartebarn. Mon tru om medisin/helsefag er stebarnet? Ingen på SBIH er ansvarleg for fagområdet medisin/helsefag - iflg. Tord Høivik. Er det lærarkrefter som manglar, eller er det uttrykk for prioritering på SBIH?

Til slutt: lat ikkje min kritikk av Modul 4 føra til at Vidareutdanning i informasjonskunnskap ved SBIH vert skrinlagt. Tiltaket

er særdeles positivt. Fagmiljøet treng det, og det bør absolutt satsast på. Det er mulig at fagområdet medisin/helse vil ha problem med å skaffa lærarkrefter nok, men me hadde vel heller ikkje fått med oss dei beste ressurspersonane denne gongen. Så mi helsing til SBIH/VU v/ Tord Høivik vert: ta kritikken positivt, med vil berre leggja grunnlaget for ein betre modul. Ditt omkved gjennom Modul 1 var heile tida: bibliotekarar må læra seg å stilla krav. Me har forstått det og prøver å praktisera det. Lykke til neste gong.

SMH-seminar på SBIH

Vidareutdanning i referansekunnskap

Modul 4 - Medisin og helsefag

10.februar 1994

SMH ble invitert av SBIH til å holde et tre timers seminar på modulens nest siste dag. Marit Stavn, OSLOAKVP, holdt innlegg om sammenslåing til regionale høyskoler og følgene for høgskolebibliotekene. Innlegget finner du som egen artikkel i dette nummer av SMH-Nytt. Elisabeth Husem fortalte om SMH som organisasjon og ga oss en nyttig oversikt over vår faglige organisasjonsjungel. Turid Tharaldsen brukte de siste minuttene til en oppsummering av seminaret og kurset.

Selv om meningene er noe delte når det gjelder utbyttet av Modul 4, ser SMH det som positivt at SBIH trekker krefter fra fagmiljøene inn i en slik spesialmodul.

Se forøvrig referat fra Modul 4 i dette nummer.

Utdanning

Inntrykk fra konferansen "Veiviser i informasjonssamfunnet" Planer for en bibliotek- og informasjonsfaglig utdanning i Tromsø. Tromsø, 1. - 3. november 1993.

av Siri Revold

På konferansen kom man inn på bibliotekenes rolle i fremtiden. 90-års utfordring vil bli det elektroniske bibliotek. CD-romplater, elektronisk publisering og vekst i bruk av internet vil påvirke bibliotekene. Til tross for den rivende teknologiske utvikling vil boka forsvare sin plass med de nye mediene som konkurrenter.

Bibliotekene må i større grad forholde seg til fjernstudenten og komme i nærmere samarbeid med næringslivet. En av innleiderne mente at næringslivet ikke hadde behov for bibliotekkompetanse. De hadde behov for informasjons-

spesialister som kunne møte den utfordring som næringslivet til enhver tid stilte og som kunne fungere i en helhetlig sammenheng. En innleder fra Sverige fremholdt at konkurranse innenfor bibliotekutdanningen var positivt og at det hadde resultert i nytenkning og fleksibilitet også for utdanningen i Borås. Ved universitetene i Lund og Umeå uteksamineres man som **Magister** i bibliotekskunnskap på lik linje med andre universitetsfag. I Danmark preges bibliotekarutdanningen av akademisering. Fra 1990 har man der kunnet bygge på det 4-årige studiet med et 2-årig "cand.scient.bibl." til-

legg.

Tromsømodellen passer inn i universitetssystemet og bør kunne la seg realisere.

Det ble advart mot at utdanningen i Tromsø skulle bli en "filial" av SBIH. En innleder anbefalte at Tromsømodellen ble en ren universitetsutdanning, at det etableres ett eller flere nye grunnfag og at dette/disse får et bredt innhold - ikke en nisjeplassering i forhold til SBIH. Videre anbefalte han at det etableres mellomfag og hovedfag, at det tas hensyn til lokalt behov for etterutdannelse og at UBTØ blir utdanningens forskningsbibliotek.

LESETIPS

"Et lægevidenskabeligt fagbibliotek : Problemer - utviklingstendenser - fremtidsperspektiver"

En meget lesverdig og ryddig artikkel som dekker akkurat det tittelen lover, av Lise Nørregaard Christensen, Medicinsk bibliotek, Aalborg sygehus.

Artikkelen er publisert som særnummer av BIB.MED, nr. 3/1993, s.1-13, og i "Ud over gæenserne - en antologi om problemer, udviklingstendenser og fremtidsperspektiver indenfor BDI-området", utgitt i anledning Danmarks Biblioteksskoles Aalborgafdelings 20-års jubileum 1993, av forlaget Biblioteksarbejde, Aalborg. Redaksjonen har særnummeret av BIB.MED.

DKG AS

Data Konsulent Gruppen AS

Leverandør av medisinske databaser på CD-ROM

DKG AS er firmaet som spesialiserer seg på **CD-ROM** teknologien og vitenskapelige CD-ROM databaser. Vår stab inkluderer bl.a. en lege og en dataspesialist, som kjenner CD-ROM teknologien og innholdet i databasene. Vår dataspesialist har lang erfaring som nettverkskonsulent for medisinske institusjoner og har også erfaring med CD-ROM. DKG AS holder til i Forskningsparken i Oslo. Som eneste firma i Norge som spesialiserer seg på vitenskapelig software og CD-ROM databaser, har vi god kontakt med *biblioteker, leger og forskere*. Denne spesialiseringen gjør at vi kjenner de behovene bibliotekene har og jobber for å løse disse.

DKG fører et **komplett utvalg** av databaser, programvare og datautstyr. Vi er behjelpelige med tekniske aspekter, service, support og opplæring. I tillegg har DKG AS alltid **faste lave priser** på de produktene vi fører. Vennligst kontakt oss for pristilbud eller mer informasjon om DKG eller produktene vi fører.

DKG AS

Forskningsparken i Oslo
0371 Oslo

Tel: 22 95 85 28
Fax: 22 95 88 97

HOSPICE-AVDELING PÅ LOVISENBERG DIAKONALE SYKEHUS

Norges første Hospice-avdeling er snart en realitet. Som kjent er hospice en spesialavdeling eller institusjon for omsorg ved livets slutt. Ideen kommer fra England, som har flere hospice-enheter.

Nå går Diakonissehuset og Menighetssøsterhjemmet sammen om å opprette en slik avdeling i det nye felles sykehuset, Lovisenberg Diakonale Sykehus.

En prosjektgruppe har arbeidet med planene. I august 1994 skal det være klart for å ta imot de første pasientene, i første omgang 15-20 dagpasienter. I løpet av høsten vil det åpnes døgnbasert tjeneste for 8-10 pasienter.

Avdelingen skal betjenes av et tverrfaglig team med lege, sykepleiere, fysioterapeut, prest, sosionom, fot- og hårpleie og andre hjelpefunksjoner.

Avdelingen skal dekke behovet i hele Oslo

Oslo kommune og Helse- og sosialdepartementet støtter prosjektet.

På Lovisenberg har de stor tro på prosjektet. Det er et stort behov for en spsjaltjeneste som kan bidra til en bedre livsavslutning for terminalt syke.

Regionale høyskoler

BIBLIOTEKVIRKSOMHET I NYTT HØYSKOLESYSTEM

av Marit Stavn

Det skjer stadig noe på høyskolesektoren. Det siste er at Stortinget ved behandlingen av St.meld.nr. 40 (1990-91) - Fra visjon til virke : om høgre utdanning - besluttet at landets 98 høyskoler skal reduseres til 26. Høyskolene vil få fra 170 (Samisk høyskole) til nær 7000 (Høyskolen i Oslo) studie-plasser. Målet er å skape et Norgesnett for høyere utdanning og forskning der den enkelte høyskole er et knutepunkt i Norgesnettet. Ressursutnyttelse og kvalitetsforbedring er andre mål.

Administrasjon

De fleste høyskolene får flere avdelinger (hver utdanningstype = en avdeling), ofte med store geografiske avstander. Høyskoledirektør skal ha det administrative ansvaret for hver høyskole og innstiller til et styre med valgt rektor som leder. Hver avdeling har igjen sin egen administrasjon med valgt avdelingsrådsleder og tilsatt administrativ leder. Sentraladministrasjonen for hver av høyskolene skal ligge ved en av avdelingene. De nye

høyskolene er en realitet fra 1. august 1994.

Bibliotektjenesten

Bibliotektjenesten skal være felles innen den enkelte høyskole og bibliotekpersonalet blir ansatt ved høyskolen, ikke avdelingen. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) har bestemt at hovedbibliotekar skal lede virksomheten og at denne skal rapportere til direktøren ved sin høyskole.

Prosjektgrupper har vært i sving det siste året, både på regionalt og nasjonalt plan, for å se på utfordringene i denne omorganiseringen. Helsefagstudenter, lærere in spe og kommende ingeniører skal i prinsippet ha felles bibliotektjeneste, men det er stor enighet om at biblioteket må være der brukeren er. Det betyr at den enkelte avdeling innen hver høyskole må beholde sitt bibliotek ved avdelingen, og at bibliotekaren(e) som virker der fortsetter sin virksomhet slik som før. Høyskolen i Oslo blir et unntak.

Bibliotektjenesten i høyskolene i dag varierer både

når det gjelder bemanning, arealer, dokumentbestand og budsjett. Og ikke minst er det store forskjeller når det gjelder bruk av litteratur i profesjonsutdanningene.

Lederfunksjonen

Det nye og det som blir den store utfordringen, er selve lederfunksjonen av bibliotektjenesten. Foreløpig finnes ingen hjemmel for tilsetting av hovedbibliotekar. Lederstillingen må tas fra egne rekker eller ved omgjøring av ledig stilling i høyskolen. Stillingen som hovedbibliotekar kan dermed synes usikker i første omgang, men den må komme.

Bedre bibliotektjeneste?

Får vi en bedre bibliotektjeneste ved denne omorganiseringen? Mange er skeptiske. Hva kan vi gjøre i fellesskap når vi likevel må virke der vi er? Velger vi å se positivt på at det ligger en mulighet til nytenkning og utvikling i denne omorganiseringen, kan mange bibliotek få den "ansiktsløftningen" de trenger. Vi venter i spenning!

Velkommen til vår nye spalte:

Noter

har vi kalt den foreløpig., men vi tar gjerne imot andre navneforslag! Vi håper at dette skal bli et sted hvor vi kan fortelle hverandre om nyheter eller mangel på sådanne i biblioteket vårt, be om hjelp når vi har et problem, komme med meningsytringer osv. Innleggene bør være korte - lengre innlegg tar vi gjerne på artikkelplass.

Denne første gangen har vi fått statusrapport fra to bibliotek i Nord-Norge - og en hyggelig hilsen.

Fra Harstad sykehus

forteller Tora Saue:

Biblioteket fikk PC og skriver i desember 1989. Samtidig fikk vi installert bibliotekprogrammet Mikromarc og begynte å legge inn faglitteraturen på data fra 01.01.90. Høsten 1992 sa vi opp Index Medicus og bestilte MEDLINE på Ovid, CD Plus MedFive. Det er referanser fra de siste 5 år på 3 CD-plater som det søkes på samtidig. Systemet er i Windows, meget brukervennlig. Så enkelt at selv far kan bruke det, som jeg sa til kirurgene hos oss. Anbefales på det varmeste! Det er nå bestilt en ekstra PC og skriver til fagbiblioteket slik at personalet kan søke selv. Søkedelen i Mikromarc er lagt ut i egen fil, som også vil være tilgjengelig på PC'en. Biblioteket har også fått modem, slik at vi kan begynne å søke i eksterne baser, noe som har vært et stort savn. Problemet er at arbeidsmengden bare øker, og det blir altfor liten tid til å sette seg inn i alt dette nye. Jeg er alene på biblioteket og har ingen å dele oppgavene med. Min

bibliotekarstilling dekker forøvrig både pasientbibliotek og fagbibliotek. Men spennende tider - det er det!

Finnmark

sykepleierhøgskole

er lokalisert på to plasser i fylket. Hovedavdelingen ligger i Hammerfest, med en underavdeling for desentralisert utdanning i Kirkenes. Alle bøkene i Hammerfest er registrert i Mikromarc, mens avdelingen i Kirkenes fortsatt bruker kortkatalog. Vi har mulighet til å søke eksternt i BIBSYS og UBO:BOK. På grunn av den nær forestående sammenslåingen av de tre høgskolene i Alta og Hammerfest til Høgskolen i Finnmark, kommer det ikke til å bli så mange nye sprell på EDB-fronten før sammenslåingen er et faktum. Biblioteket har søkt om penger til CD-romspiller og programvare til denne. Vi håper selvsagt at avdelingen i Kirkenes også blir automatisert etterhvert - og at manuelle utlån/rutiner blir automatiserte. Ved Hammerfest sykehus finnes det også et medisinsk bibliotek.

Dessverre har stillingen stått ubesatt siden våren -93. Hilsen Marianne Wærnes, Finnmark sykepleierhøgskole, Biblioteket

Fra et nytt SMH-medlem har redaksjonen fått følgende hyggelige hilsen:

Positivt møte med en ny sektor og entusiastiske kolleger

Takk til entusiastiske og imøtekommende kolleger i Aust- og Vest-Agder og i Oslo og Akershus. Som ny i sektoren har det vært utrolig hyggelig og utbytterikt å møte kolleger, både på arbeidsplassene i medisinske bibliotek og på kurset ved SBIH i medisin og helsefag, 31.01. - 11.2. Jeg er imponert over å møte så mange flotte jenter og ser frem til å ta fatt på ny jobb. Både nasjonalt og internasjonalt er gruppen engasjert i prosjekter det blir spennende å følge med i og delta i. Den 4. europeiske konferansen er et storslagent løft!

Hilsen Kristin Meinich Knutsson - fra 1.april bibliotekleder på Vest-Agder sentralsykehus

Skrivestafetten

NORGES VETERINÆRHØGSKOLES BIBLIOTEK

Anne Cathrine Munthe

Historien

På Adamstuen i Oslo ligger Norges veterinærhøgskoles bibliotek. Det ble grunnlagt i 1891 og tilhørte opprinnelig Det Veterinær-pathologiske Laboratorium, det nåværende Veterinær-instituttet. Allerede ved opprettelsen ble det gitt uttrykk for det at skulle danne basis for et bibliotek i en fremtidig veterinærhøgskole, men det gikk mange år før det ble en realitet. Norges veterinærhøgskole ble først grunnlagt i 1935, og biblioteket ble overført noe senere. Inntil den første bibliotekaren ble ansatt i 1945, ble bibliotekets drift ivaretatt av laboratorie-personalet. I løpet av de 50 årene som er gått, er personalet øket til tre bibliotekarstillinger og en fullmektig.

Frem til 1963 fristet biblioteket en heller kummerlig tilværelse på loftet over obduksjons-salen. Da flyttet det inn i et nybygg og fikk 500 m² til disposisjon. Biblioteket holder fremdeles til i disse

lokalene, men arealet er senere utvidet med kjellermagasiner.

Brukerne

Sin største brukergruppe har biblioteket i de ca 250 ansatte ved Høgskolen og de 150 fra Veterinærinstituttet som er vår nærmeste nabo. Det er et meget aktivt forskningsmiljø her innen et bredt fagfelt. Høgskolen fikk i 1956 promosjonsrett, og hittil er over 250 dr.grader (dr.med.vet., dr.philos og dr.scient.) meddelt.

Hvert år tas det opp 58 studenter til det 5½ - 6-årige studiet. Studentene har hittil brukt biblioteket i adskillig mindre grad enn det som er vanlig ved andre høyere utdannelse-institusjoner. Pensum og kurser er fastlagt og behovet for og tiden til mer selvstendige studier er liten. Fra høsten 1993 må samtlige studenter skrive en fordypnings-oppgave i løpet av studietiden, og vi regner derfor med at de vil utgjøre en mer aktiv brukergruppe. Både for veterinærstudentene og dr. scient.studentene er det

organisert opplæring i bruk av biblioteket og literatursøking. Som ansvarsbibliotek for veterinærmedisin skal vi også betjene landets veterinærvesen forøvrig samt andre som har behov for vår litteratur og assistanse.

Samlingene

I dag består samlingen av knapt 74 000 bind og 516 løpende periodika. I 1992 overtok biblioteket Høgskolens AV-samling som nå er på 300 enheter (lysbildeserier og videoer). Arbeidet med denne hadde ligget nede i lengre tid, og vi bruker nå mye tid på å gjennomgå den og oppdatere den med nye serier, enten basert på egenproduksjon av Høgskolens ansatte eller ved innkjøp. Samlingen brukes spesielt mye av praktiserende veterinærer utover i landet i forbindelse med kurs og foredrag de holder.

Biblioteksystemer

Biblioteket ble etter endel utsettelse med i BIBSYS fra 1.1.1990. Vi benytter modulene for tilvekst og katalogisering, og så snart

SMH-Nytt

periodika modulen er ferdig vil også den bli tatt i bruk. Når det gjelder utlansmodulen er vi mer avventende.

Som det eneste biblioteket i Norge har vi siden midten av 1960 tallet benyttet "Barnard's Classification for Medical and Veterinary Libraries". Dessverre er det dårlig med ajourføringer og oppdateringer, og det er derfor blitt så foreldet at det nærmest er ubrukelig for oss. Vi vurderer derfor overgang til annet klassifikasjonssystem eller aller helst til å bruke emneord.

Baser

I 1980 begynte biblioteket med online søking i MEDLARS og DIALOG. Det er særlig basene CAB abstracts, BIOSIS, Aquatic Sciences and Fisheries Abstracts og Food Science and Technology Abstracts i DIALOG som brukes mye. For noen år siden begynte vi med SDI tjeneste, men det er ikke blitt den suksessen vi hadde trodd. I løpet av de siste årene har vi fått Medline på CD-ROM og Current Contents på det lokale nettet. Vi håper at vi etterhvert vil få råd til å abonnere på flere titler på CD-ROM.

Publikasjoner

Biblioteket står for utgivelsen av den årlige publikasjonen "Norges veterinærhøgskole. Publikasjoner". Det er en bibliografisk registrering av samtlige publikasjoner utgått fra

Høgskolen samt en originalartikkel som belyser et av forskningsområdene. Publikasjonen sendes til våre bytteforbindelser og andre over hele verden.

Organisatorisk plassering
Administrativt er biblioteket plassert som Høgskolens øvrige institutter, og hovedbibliotekaren har administrerende direktør som sin nærmeste overordnede. Bibliotekstyret som består av to representanter for det vitenskapelige personale, en student, en fra bibliotekets personale og hovedbibliotekaren, skal treffe avgjørelser i saker som er av særlig viktighet for biblioteket eller av mer prinsipiell betydning. Dette er en ordning som vi synes fungerer meget godt.

Faglig nettverk

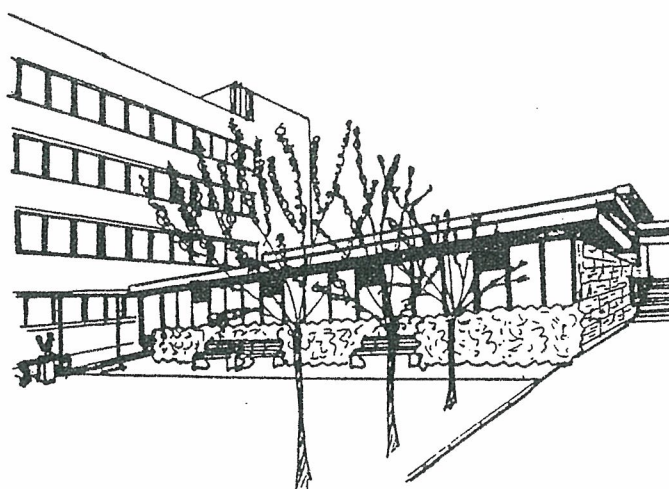
Biblioteket har god kontakt med utenlandske veterinærmedisinske bibliotek og da i særlig grad de nordiske. Hvert år er det møter for lederne av de nordiske bibliotekene og det har vært avholdt et internasjonalt møte i 1992. I forbindelse

med EAHIL møtet i Oslo er det "Special Group Session" for veterinærmedisin. Oppmøtet til denne tegner til å bli imponerende stort, og vi håper å kunne stifte en europeisk forening for veterinærmedisinske bibliotekarer.

Forholdet til institusjonen
Biblioteket er høyt verdsatt av dets brukere og i den heldige situasjon at Høgskolens administrasjon skjønner betydningen av å ha et godt bibliotek for å kunne nå målene som kommer til uttrykk i dens virksomhetsplan, og ikke minst at dette koster penger. Administrasjonen har også en positiv holdning til vår rolle som ansvarsbibliotek

Snart nye lokaler!

I et laboratoriebygg som skal oppføres i 1994/95 vil biblioteket få nye lokaler. De blir dessverre ikke så store som vi kunne ha ønsket, men magasinplassen blir betraktelig utvidet, og beliggenheten på området er perfekt. Forhåpentligvis kan vi derfor ønske velkommen til et SMH møte i nye og moderne lokaler i 1996.

Fjernlån

Fjernlånskonferanse - Bergen 2-4.februar 1994

av Kari Halldal

Det var ca. 300 deltagere fra alle slags bibliotek i hele Norge. Det var lagt opp et stramt program med foredrag, spørsmål og debatter, men det var meget velorganisert og også meget hyggelig med sammenkomst i Universitetscenteret den første kvelden og festmiddag på SAS-hotellet den andre kvelden.

Betaling for fjernlån

At interessen for konferansen var så stor, skyldes naturligvis at bibliotekene er blitt mer og mer avhengige av å låne inn litteratur. Det medisinske bibliotekmiljøet er forøvrig den største bruker/leverandør av fjernlånstjenester i Norge. Dette koster jo, og det at man nå som regel må betale for kopier har skapt problemer, særlig for folkebibliotekene som sliter med små budsjetter. Samtidig er mulighetene for å skaffe inn litteratur raskt blitt mye bedre, med telefax, bestillinger via Internet osv. Men igjen, det koster.

Et solidarisk nettverk

I Norge har det jo kommet en rapport: "Et solidarisk nettverk", som går ut på at innlån og utlån ved de forskjellige bibliotekene kan

avregnes mot hverandre, slik at de som er netto "importører" betaler for det overskuddet de mottar, mens de som er netto leverandører mottar betaling for det overskuddet de leverer. Dette forutsetter at all bestilling foregår via Datafax, BIBSYS eller andre systemer som kan generere statistikk, og at man blir enig om en enhetspris for kopier. Og dermed var det vel stort sett enighet om at man ikke var rede til å ta i bruk dette på lenge ennå. Libena Vokac presenterte noen tall, basert på årsstatistikken for 1991, som viste hva forskjellige bibliotek ville tjene eller måtte betale hvis kopiprisen var kr. 40.

Sluttbruker skjermes

Noe som ble nevnt i nesten alle foredrag, var at sluttbrukeren måtte skjermes. Når vi låner inn noe for brukere her i huset (UMED), og det kommer en regning, lar vi den som regel gå videre til den som har bestilt litteraturen, mens de fleste andre bibliotek lar biblioteket betale, så våre brukere her er altså ikke skjermet. Nå har vi omtrent 10 ganger større utlån enn

innlån, så selv om vi gikk over til å skjerme brukerne våre, ville vi fremdeles sitte igjen med ca. 90% av inntektene.

Akkvisisjonsbegrepet

Når det gjelder anskaffelse av litteratur, opereres det nå med to begreper: **permanent** (eller varig) akkvisisjon når man kjøper inn til biblioteket og **temporær** (eller midlertidig) akkvisisjon for kopier. Man bør ha begge deler med i budsjettet, og dermed skulle sluttbrukeren være skjermet.

Ansvarsbibliotek?

Kari Garnes, overbibliotekar i Bergen, hadde et innlegg som het "Er ansvarsbibliotekene overflødige?", og til det sa hun ganske enkelt JA. Hun mente at de ikke fylte noe behov, at man kunne få bestillinger like raskt andre steder, dessuten var det ikke AB for alle fagområder. Men hun sa likevel at for medisin og teknikk fungerte de ganske bra.

Og hvis jeg forsto Hans Martin Fagerli (SBIH) rett, mente han at ansvarsbibliotek ikke behøvde noen kompensasjon, for de hadde det så bra likevel.

Fjernstudentene

Fjernundervisningsstudenten var et problem for både store og små bibliotek. Det ble sagt av flere at myndigheten måtte ikke sette i gang med nye undervisningstilbud uten å sørge for at bibliotekene fikk ressurser. Men Staten, som var tilstede med to representanter fra KUF (Sægrov og Gjertsen) sa at bibliotekene ikke kunne regne med mer. Nå hadde vi fått nettverk og teknologi. nå fikk vi se å lære oss å bruke det og utnytte det på beste måte. Hernes hadde så mye han skulle ha i gang, 6-årsreformen osv, så der er det ikke mer å hente. Uten kanskje i Mo i Rana, hvor de gjerne vil få fart på Depotbiblioteket. Fagerli foreslo at de 2000 mest etterspurte tidsskriftene skulle til Mo, så kunne man bestillekopier derfra. Hvilket straks resulterte i protester: tidsskriftene må jo stå på hyllen i biblioteket!

Studentene og forskerne vil jo bla i dem!

Oppsummering

Det var utlendinger på konferansen også og to amerikanske foredrag, et om interlending and document supply og et om OCLC. Et par svenske var med, og en danske som het Jens Thorhauge fulgte godt med hele tiden og kom med en oppsummering til slutt:

Konferansens mål:

Avdekke behov for "opp-rydding", bevege seg i forkant av utviklingen.

Lover og regler er ikke innrettet på moderne teknologi.

Skjerme sluttbruker.

Avdekke valgmuligheter.

Se bibliotekene som ett system.

Resultat: Forslaget om biblioteknett faller, men ideen bak er fremtiden: enhetsnett - ny teknologi - free flow - fleksibilitet - ordnede forhold, dvs effektivitet, orden og klar ansvarsfordeling.

Felles plattform:

Sluttbruker skjermes - fjernlån koster, hvem betaler?

"Ekspedisjonsgebyr", ikke business - åpenhet, ikke proteksjonisme.

Fjernlån stabilt i 10 år, 1% i folkebibliotek, 14% i fagbibliotek.

Mer statistikk ønskes.

Feils nett i fremtiden.

Er fjernlån et problem?

NEI. Men betaling er et tegn på nye tider som vekker uro. Teknologien fører til organisatoriske endringer, nye oppgaver, ny fordeling, ny bibliotekarrolle, mange krav.

Fokus på bibliotekets nye rolle: Port til nettverket - effektiv dokumentlevering (OCLC, ARIEL, Uncover), målgrupper, profilering, serviceprogrammer, markedsføring, prosjektvirksomhet. Lokalt, nasjonalt, internasjonalt samarbeid dvs "solidaritet".

VIDEOKASSETTER I MEDISINSKE EMNER

kan nå lånes fra Den norske lægeforenings pedagogiske avdeling (kr. 50.- pr stk for 3 ukers lån). Kontaktperson: Kjersti Ekstrøm, DNL, Fjellveien 5, 1324 Lysaker, tlf 67 12 46 00 fax 67 12 48 16.

MØTER OG KURS

1994

April

13. Stockholm Mic's brukermøte 1994. Påmelding: Mic-Kibic, box 200, 171 77 Stockholm.

13.-15. Info-Rama, Oslo Info-Rama Sentret, Sandvika. Oslo Online & Telecom '94. Arr. Norsk Telebrukerforening, NSI konsult as og Norsk Online forening.

Mai

12.-15. Praha Libraries Now. 2nd Prague International Library Fair. Kontakt: 2nd Prague International Fair, Byron House, 112A Shirland Road, London W9 2EQ.

25.-26. Fredriksdal NVBF's rundebordskonferanse. Tema: Akkvisisjon.

28.-31. Viborg Den 14. Anglo-skandinaviske Bibliotekkonferansen. Info: Elisabeth Lylloff, tlf: 4533934633, fax: 4533936093.

Juni

1.-5. Trondheim Det 64. norske bibliotekmøtet. Info: NBF, Malerhaugveien 20, 0661 Oslo, tlf.: 22 68 85 50.

4. Trondheim Norsk Bibliotekforenings landsmøte.

17.-22. Tønsberg Skrivekurs. Kursleder: Atle Næss. Arr.: Vestfold fylkesbibliotek. Info: Åse Kristine Tveit, tlf: 33319303, fax: 33313325.

19.-22. Lillehammer Kvalitet i bibliotek (Åpent medlemsmøte/seminar). Arr.: Nordisk Vitenskapelige Bibliotekarforbund (NVBF). Info: Eldrid Breivik Hansen, tlf: 73 59 63 03, fax: 73 59 67 29.

21.-24. København 3rd International ISKO Conference. Knowledge Organization and Quality Management. Arr.: Danmarks Biblioteksskole i samarbeid med ISKO. Info: Susanne Ørmager, tlf: 4531586066, fax: 4532840201

28.6.-2.7. Oslo 4th EAHIL Conference. Arr.: NBF's spesialgruppe for medisin og helsefag. Info: Elisabeth Husem, tlf: 22 14 65 90, fax: 22 49 58 61

Juli

3.-6. Dublin SIGIR '94. 17th International Conference on Research and Development in Information Retrieval. Info: Fergus Kelledy, Dublin City University, Glasnevin, Dublin 9, Ireland. Tlf: 353 1 7045616, fax: 353 1 7045442

August

21.-28. Havana 60th IFLA General Conference. Libraries and Social Development.

Oktober

2.-9. Saitama, Japan 47th FiD General Assembly. Finding New Values and Uses of Information. Info: Karl Kalseth, Norsk Hydro. Fax: 22432611.

1995

Mai 7.-10 Washington, D.C. 95th Annual Meeting, Medical Library Association.

Mai 10-12. Washington, D.C. 7th International Congress on Medical Librarianship.

Aug.21.-23. København 4. Nordiske Konf. for Medicinske Bibliotekarer.

*- i neste nummer av SMH-Nytt
blir hovedtema EAHIL-konferansen.
Redaksjonen har ingen illusjoner om å
bruke sommerferien til å lage blad, så
vi tar sikte på:*

DEADLINE FOR STOFF: 20. AUGUST

Utgivelse ca. 15. september.

*Innlegg mottas kontinuerlig - det er ikke
nødvendig å vente på deadline.....*

*Helst på diskett, WP 5.1 er perfekt!
Teksten må være fortløpende med minst
uthevinger, avsnitt etc.*

Hilsen redaksjonen

Returadresse:
Elisabeth Husem
Psykiatrisk Institutt
Biblioteket
Postboks 85 Vinderen
0319 Oslo

